

CCI number	
Nimetus inglise keeles	ISF programme for Estonia 2021-2027
Nimetus liikmesriigi keeles	Sisejulgeolekufondi rakenduskava 2021-2027
Versioon	3.0
Esimene aasta	2021
Viimane aasta	2027
Rahastamiskõlblik alates	01.01.2021
Rahastamiskõlblik kuni	31.12.2029
Komisjoni otsuse number	
Komisjoni otsuse kuupäev	
Liikmesriigi muutmisotsuse number	
Liikmesriigi muutmisotsuse jõustumise kuupäev	
Mitteoluline ümberpaigutamine (ühissätete määruse artikli 24 lõige 5)	Ei

1. Programmi strateegia: peamised katsumused ja poliitilised lahendused

Viide: määruse (EL) 2021/1060 (ühissätete määrus) artikli 22 lõike 3 punkti a alapunktid iii, iv, v ja ix

Selles punktis selgitatakse, kuidas programm aitab lahendada riigi tasandil kindlaks tehtud peamisi katsumusi, tuginedes kohalike, piirkondlike ja riiklike vajaduste hindamisele ja/või strateegiatele. Antakse ülevaade asjaomase liidu õigustiku rakendamise seisust ning liidu tegevuskavadega saavutatud edusammudest ning kirjeldatakse, kuidas fondi kaudu toetatakse nende arendamist programmitöö perioodil.

Võrreldes programmitöö perioodiga 2014–2020 on strateegiline planeerimine Eestis märkimisväärselt muutunud. Riiklike eesmärkide ja nende rahastamise strateegiline planeerimine toimub keskselt. Euroopa Liidu (edaspidi ka *EL*) vahendite kavandamiseks ei ole eraldi protsessi ja planeerimine on allikaneutraalne. Olulised strateegilised eesmärgid tehakse kindlaks eelarve allikat määramata. Rahastamise üle otsustatakse iga-aastase eelarve koostamise käigus. Selline põhjapanev muudatus on mõjutanud ka Sisejulgeolekufondi (edaspidi *ISF*) rakenduskava koostamist ja ülesehitust.

ISFi rakenduskavas käsitletakse kõige pakilisemaid riiklikke probleeme ja ISF täiendab riiklikke vahendeid. Kus vähegi võimalik, on rakenduskava koostoimes teiste programmide ja rahastamisvahenditega. Julgeolekut käsitletakse mitmes ELi programmis. ISFi rakenduskava on tihedalt seotud Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (edaspidi *AMIF*) ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga (edaspidi *BMVI*), millega toetatakse samuti ELi üldist julgeolekut soodustavaid meetmeid. Lisaks on ISFi rakenduskaval koostoime õigusprogrammi ning kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmiga kuriteoohvrite abistamine ja kaitsmise ning vähemal määral õiguskoolituse vallas ja ka asjaomaste õiguskaitseasutuste koostöö ja õiguskaitseasutuste turvalisusega seotud IT-süsteemide ühendamine Euroopa karistusregistrite infosüsteemiga kolmandate riikide kodanike kohta ehk ECRIS-TCNiga.

Rakenduskaval on koostoime ka tollikoostöö programmiga turvalisusega seotud ohtude ja piiriülese kuritegevuse vastu võitlemise vallas. Samamoodi peetakse asjakohastes valdkondades silmas sidusust ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavadega ning programmidega „Euroopa horisont“ ja „Digitaalne Euroopa“. ISFi ja ühtekuuluvuspoliitika fonde kavandatakse Eestis samal ajal. Seega on tagatud, et rakenduskavadtäiendavad üksteist ja välditakse tegevuste võimalikku kattuvust. Rahastatavad meetmed sõltuvad olemasolevatest vahenditest ja prioriteetidest. Täpsed meetmed ja rahastamisallikas lepitakse kokku riiklike protseduuride järgi. Välditakse kattumist ja tagatakse koostoime teiste fondidega (nt *AMIF* ja *BMVI*) tihedas suhtluses ministeeriumide, Euroopa Komisjoni, ametite ja teise asjaomaste sidusrühmadega.

Pikaajaline katusstrateegia „Eesti 2035“ annab valdkondade poliitikakujundajatele selged suunised. Peamine riiklik strateegia, mis hõlmab sisejulgeoleku eesmärke, on siseturvalisuse arengukava (edaspidi *STAK*). *STAK* on töötatud välja tihedas koostöös kõigi asjaomaste partnerite ja sidusrühmadega. *STAK*i prioriteedid on turvalise elukeskkonna loomine, sh vägivalda vähendamine, sisejulgeoleku tagamine, sh võitlus organiseeritud kuritegevusega ja kriisiks valmisolek, kiire ja professionaalne abi, kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduspoliitika, mis tagab Eesti arengu, ning arukas ja uuenduslik sisejulgeolek.

*STAK*is 2020–2030 on võetud arvesse asjaomaseid ELi poliitikavaldkondi ja eesmärke. Eestis vastutab asjakohase poliitika rakendamise eest mitu ministeeriumi. Riiklikud strateegiad täiendavad üksteist, näiteks Eesti infoühiskonna arengukava 2020, kriminaalpoliitika põhialused aastani 2030, Eesti julgeolekupoliitika alused, riigikaitse arengukava 2017–2026 ja kiirgusohutuse riiklik arengukava 2018–2027.

Eesti katsumuste peamised märksõnad hõlmavad enamikku ISFi eesmärkidest: küberkuritegevus, rahapesu ja terrorismi rahastamine, terrorism ja radikaliseerumine, raske ja organiseeritud kuritegevus, uimastikaubandus, finantsuurimine, korruptsioon, kuritegeliku vara avastamine ja konfiskeerimine, inimkaubandus, laste (seksuaalne) väärkohtlemine ja ärakasutamine, kohtuekspertiisi suutlikkus, kriisiennetus, hädaolukorraks valmisolek, vastupidavus kriisi ajal ja küberrünnakute ning keemiliste, bioloogiliste, radioloogiliste ja tuumaainete (edaspidi *CBRN*) tõrjumine.

Probleemide lahendamiseks võetakse järgmisi meetmeid: info- ja sidetehnoloogia arendamine, nutikad ja uuenduslikud tehnoloogilised vahendid, suurem analüütiline suutlikkus, (operatiivne) koostöö ametiasutuste vahel ning parem riiklik suutlikkus, mis saavutatakse muu hulgas koolituse ja asjakohase varustuse soetamise kaudu. Samuti on oluline, et asjaomastes üksustes oleks piisav arv spetsialiste. Märksõnad on ka ennetamine, varajane hoiatamine ja teadlikkuse suurendamine. Julgeolekuteemalised teadusuuringud on olulised, et töötada välja uuenduslikke meetodeid ja võtta

kasutusele uut tehnoloogiat. Võimalikud tulevased rakendusmeetmed on kooskõlas määruse (EL)2021/1060 artikli 22 lõike 4 punktiga d tabelites 3, 6 ja 9 märgitud 0 euroga, et lisaraha saamisel tagada võimalike kulude tagasiulatuva abikõlblikkus.

Tegevuste kavandamisel ja elluviimisel hinnatakse detailsemalt sihtrühmapõhise lähenemise vajalikkust, et tagada meetmete maksimaalne mõju ja sobivus. Tegevuste elluviimisel austatakse põhiõiguseid, sealhulgas andmekaitse, sooline võrdõiguslikkus, mittediskrimineerimine, rahvusvaheline kaitse ning haavatavate isikute, sealhulgas laste ja puuetega isikute erivajadused.

ISFi rakenduskava eesmärke on võimalik saavutada vaid koostöös teiste ametiasutustega. Samuti on oluline kaasata kodanikuühiskonda ja teisi asjaomaseid partnereid ning teha koostööd erasektoriga. ISFi rakenduskava rakendamisel kaalutakse ka koostööd kolmandate riikidega. Toetust antakse grantidena.

Kuna osad katsumused eelarveperioodi 2021-2027 on samad, mis perioodil 2014-2020, rahastatakse osaliselt sarnaseid tegevusi.

Politseikoostöö, kuritegevuse tõkestamise ja selle vastu võitlemise ning kriisiohje rahastamisvahendi (edaspidi *ISF Police*) programm 2014–2020 on andnud asjaomase ELi *acquis*' rakendamiseks vajalikke lisavahendeid. Praeguses rakenduskavas toetatakse jätkuvalt ELi *acquis*' ja vajaduse korral selle tegevuskavade rakendamist kogu programmi tsükli vältel, võttes samas arvesse uusi ohte. Lühiülevaade ELi *acquis*' rakendamisest on järgmine.

Eesti on järginud ELi narkostrategie 2013–2020 ja ELi narkootikumidealase tegevuskava 2017–2020 eesmärke ja meetmeid, rakendades 2014. aasta jaanuaris vastu võetud riiklikku strateegiadokumenti „Valge raamat uimastienetuspoliitika kohta“. Selle peamine eesmärk on vähendada uimastite kasutamist ja sellest tulenevat kahju. See järgib ELi tasakaalustatud lähenemisviisi uimastipoliitikale ja toetub seitsmele sambale: i) pakkumise vähendamine; ii) üldine esmane ennetamine; iii) varajane avastamine ja sekkumine; iv) kahju vähendamine; v) ravi ja rehabilitatsioon; vi) resotsialiseerimine ja vii) järelevalve. Uimastipoliitika meetmeid rakendatakse ja rahastatakse riiklike strateegiate kaudu, mis järgivad valge raamatu ja seega ELi narkostrategie eesmärke.

Mis puutub ELi infosüsteemidesse, siis EL määrustest tulenevaid töid tehakse riigi tasandil.

Lennureisijate broneeringuinfo andmebaasi ehk PNRi andmebaasi arendatakse ISFi programmi 2014–2020 raames. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2016/681, 27. aprill 2016, mis käsitleb broneeringuinfo kasutamist terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks (edaspidi *broneeringuinfo direktiiv*), võeti üle 2019. aasta veebruaris. Lennureisijate broneeringuinfo üksus loodi 2018. aasta mais ja alates 15. augustist 2019 võrreldakse reisijate andmeid automaatselt Schengeni infosüsteemiga (edaspidi *SIS*). Broneeringuinfo direktiivi I lisa kohaselt käsitatakse broneeringuinfo andmete loetelus broneeringuinfo osana ka rakendusliidese andmeid. Programmis tagatakse rakendusliidese andmete töötlemine broneeringuinfo osana. ISF programm adresseerib ka 19. detsembri 2024. aasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2025/13, mis käsitleb reisijaid käsitleva eelteabe kogumist ja edastamist terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks (edaspidi *API määrus*), nõudeid.

Schengeni politseikoostöö infosüsteemi arendati ISF Police'i programmi raames. Interpoli päringud on integreeritud SIRENEsse. 2018. ja 2023. aasta Schengeni hindamise soovitusi on peetud silmas 2021-2027. aastate plaanide koostamisel.

Üht Eestile 2018. aasta Scengeni hindamise raames tehtud soovitust rahastatakse ISFist – rahvusvaheliseks koostööks töötatakse välja interaktiivne ja kasutajakeskne e-õppe lahendus, mis põhineb praktilistel olukordadel ja juhtumitel (vt erieesmärk 2). ISFist rahastatakse ka 2023. aasta Schengeni hindamise käigus tehtud soovitust võtta kasutusele automaatne andmelaadija Europoli infosüsteemiga suhtlemisel. Teisi vajadusi, mis tulenevad Schengeni ja Schevali hindamistest SIS/SIRENE ja politseikoostöö valdkonnas, rahastatakse peamiselt riigieelarvest, kuid vajaduse korral kasutatakse ka ISFi vahendeid.

Prüm II määrus (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 2024. aasta määrus (EL) 2024/982 politseikoostöö raames toimuva automatiseeritud andmete otsingu ja vahetuse kohta) tõhustab oluliselt ja laiendab olemasolevat automatiseeritud andmevahetusmehhanismi, mis on loodud algse Prümi raamistiku alusel. Varem võisid Euroopa Liidu liikmesriikide õiguskaitseasutused vahetada kõigi liikmesriikidega kahepoolsete kanalite kaudu DNA-profiile, daktüloskoopilisi andmeid ja teatud sõidukite registreerimise andmeid. Uuendatud määrus lisab neile kolmele olemasolevale kategooriale näopildid ja politseiandmed, mis võimaldavad kõigi viie andmetüübi automaatset ja anonüümset vahetamist. See hõlbustab oluliselt kuritegude ennetamist, avastamist ja uurimist, samuti kadunud isikute otsimist ja tundmatute inimsäilmete tuvastamist. Eelmainitud täiendused võimaldavad piiriülest politseikoostööd oluliselt tõhustada. Prüm II määruse rakendamist toetatakse ISF programmi raames.

Eesti osaleb aktiivselt Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Ameti (edaspidi *CEPOL*) koostöös. CEPOLi riiklik üksus asub Sisekaitseakadeemias. Sisekaitseakadeemia on ka CEPOLi partner Eestis. Eestis on koostöö CEPOLiga korraldatud võrgustikuna, kuhu kuulub 11 õiguskaitseasutust. Sisejulgeolekufondi rakenduskava raames planeeritavad õiguskaitseametnike koolitused arvestavad CEPOLi koostatud Euroopa Liidu strateegilise koolitusvajaduse hinnangu 2022-2025 tulemusi. Erilist tähelepanu pööratakse nimetatud koolitusvajaduse hinnangus toodud peamistele võimelünkadele.

Hädaolukorra seadusega on võetud üle 14. detsembri 2022. aasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2022/2557.

Korruptsioonivastaseid meetmeid käsitleva ELi *acquis'* ülevõtmise ja rakendamisega Eestis probleeme ei ole. Töölasest Euroopa Liidu õiguse rikkumisest teavitaja kaitse seadusega on Eesti üle võtnud rikkumisest teatanud isikute kaitset käsitleva direktiivi (EL) 2019/1937. Eraldi ELi korruptsioonivastast tegevuskava ei ole loodud. 2021. aasta aprillis võeti vastu ELi organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise strateegia 2021–2025. Kokkuvõtvalt võib öelda, et Eesti tegevus selles valdkonnas ei ole vastuolus ELi strateegiliste eesmärkidega.

Komisjoni 2021. aasta õigusriigi olukorda käsitlevas aruandes on märgitud, et Eesti kriminaalõigussüsteem on tõestanud oma tõhusust korruptsioonijuhtumite kindlakstegemisel. Ennetusmeetmed hõlmavad suuniseid lobitegevuse ja huvide konflikti kohta. Seadusandlik menetlus rikkumisest teataja kaitset käsitlevate terviklike eeskirjade vastuvõtmiseks on käimas. Varade deklareerimise süsteemi ajakohastati, et kohustada ministrite poliitilisi nõunikke esitama majanduslike huvide deklaratsioone.

Inimkaubandusega seotud ELi *acquis* on võetud Eesti õigusesse üle. Sellest hoolimata tuleb meetmete rakendamist asutustes veelgi parandada, sest mitte kõiki ohvrite kohtlemisega seotud meetmeid ei rakendata asutuste igapäevases töös (nt meetmed, mis on seotud ärakuulamisega). Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta direktiivi 2011/36/EL artikli 2 järgi võtavad liikmesriigid vajalikke meetmeid tagamaks, et karistatakse järgmisi tahtlikke tegusid: isikute värbamine, transportimine, üleandmine, varjamine või vastuvõtmine, sealhulgas nende isikute üle kontrolli vahetamine või üleandmine, ähvardades või kasutades vägivalda või muid sunnimeetmeid, inimröövi, pettust, võimu või kaitsetu seisundi kuritarvitamist, raha või hüvitiste võtmist või andmist, et saavutada teise isiku üle kontrolli omava isiku nõusolek ärakasutamise eesmärgil. Eesti on pühendunud inimkaubanduse tõkestamise direktiivi kui esmase võrdluspunkti täielikule järgimisele.

Kuni aprillini 2021 oli viimane ELi tasandi strateegiline inimkaubanduse teemaline juhised Euroopa Parlamendile ja nõukogule komisjoni teatises „Aruanne inimkaubanduse kaotamist käsitleva ELi strateegia järelmeetmete ning konkreetsete edasiste meetmete kohta“. Eesti võtab teatises nimetatud kolme prioriteedi rakendamiseks asjakohased meetmed ja aitab saavutada uues inimkaubanduse vastu võitlemise ELi strateegias sätestatud prioriteete.

Eesti riigisisene õigus on vastavuses direktiiviga (EL) 2021/555, milles on määratud kindlaks tulirelvade omandamise ja omamise ning tulirelvade teise ELi riiki üleandmise kontrolli ühised miinimumnõuded ELis. Tänu 2017. aasta revisjonile paraneb tuntavalt turvalisus, sest teatavate suure võimsusega relvade, näiteks poolautomaatseks muudetud automaatsete tulirelvade omandamine muutub õiguslikult keerulisemaks. Samuti tugevdab tulirelvade direktiiv koostööd ELi riikide vahel, parandades teabevahetust (Eesti on siseturu infosüsteemi kasutanud alates 2019. aasta septembrist), ning edendab märgatavalt tulirelvade jälgitavust, parandades seaduslikult hoitavate tulirelvade jälgimist, et vähendada nende ebaseaduslikele turgudele sattumise ohtu. Komisjoni rakendusdirektiivid (EL) 2019/69 ja (EL) 2019/68 on võetud üle ka Eesti õigusesse. Eesti järgib tulirelvade deaktiveerimise ühiseid miinimumstandardeid käsitlevat rakendusmäärust. Eesti politsei registreerib kõik deaktiveeritud tulirelvad ning nende andmed salvestatakse teenistus- ja tsiviilrelvade registrisse.

Eesti valitsus uuendab STAKiga 2020–2030 oma terrorismivastase võitluse prioriteete. Strateegia hõlmab kõiki terrorismivastase võitluse ja vägivaldse äärmusluse arengusuundi. STAKi prioriteedid on kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (edaspidi ÜRO) ülemaailmse terrorismivastase võitluse strateegiaga ning ÜRO, ELi, koostööpartnerluse, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (edaspidi OSCE) ja rahvusvahelise õiguse peamiste põhimõtete ja prioriteetidega (sh inimõiguste kaitse). STAK on osaliselt piiratud juurdepääsuga.

2018. aasta detsembris võttis Riigikogu vastu seaduseelnõu, millega rakendatakse riigisiseses õiguses ÜRO resolutsiooni 2178, terrorismi ennetamise lisaprotokolli ja ELi direktiivi (EL) 2017/541. Muu hulgas laiendati seaduseelnõus terrorismiohvrite mõistet ja terrorismikuritegudega seotud kuritegevuse elemente. Riigikogu võttis 2018. aasta detsembris kooskõlas ELi direktiiviga vastu karistusseadustiku, rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ning ohvrite toetamise seaduse muudatused. Samuti viidi seaduseelnõu kooskõlla ÜRO resolutsiooni ja Euroopa Nõukogu terrorismi ennetamise konventsiooni lisaprotokolliga. Kemikaaliseadust täiendati lisanõuetega, mis kohustavad küsima ohtlike kemikaalide käitlemiseks luba, teostama riiklikku järelevalvet ja teatama kahtlastest tehingutest ning lõhkeaine kadumisest ja vargusest. Radioaktiivsete kiirgusallikate julgeolek on reguleeritud kiirgusseaduses, mis on

kooskõlas ELi nõukogu direktiiviga 2013/59/Euratom ning muude rahvusvaheliste konventsioonide ja standarditega. Eesti arendab lisasuutlikkust tuvastada ja tõkestada internetis terroristlikke tegevusi (ELi algatus võidelda terroristliku infosisu vastu internetis koostöös erasektori ja ELi internetifoorumiga). Terroristliku veebisisu vastase määruse rakendamist rahastatakse riigieelarvest. Veebikonstaablid (internetis töötavad politseinikud) teevad koostööd Europoli Euroopa terrorismivastase võitluse keskuse internetisisust teavitamise üksusega, et võidelda ebaseadusliku veebisisu ja vägivaldse propaganda vastu.

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus, millega võeti üle viies rahapesu andmebüroo direktiiv, võeti vastu 2020. aasta juulis.

Küberkuritegevuse vallas on Eesti kehtestanud asjakohased õigusaktid, Budapesti konventsiooni rakendamise ja ebaseadusliku tegevuse karistamise. Sisemine operatiivkoostöö õiguskaitse- ja õigusasutuste vahel toimib hästi ning Eesti ootab uut e-tõendit käsitlevat õigusakti.

Eesti on ratifitseerinud Euroopa Nõukogu konventsiooni laste kaitse kohta seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest ehk Lanzarote konventsiooni. Eesti õigus on kooskõlas Lanzarote konventsiooni kriminaalõigussätetega. Konventsiooni ratifitseerimiseks vajalikud tegevused on kirjas „Laste ja perede arengukavas aastateks 2012–2020“ ja „Vägivalla ennetamise strateegias aastateks 2015–2020“. Teemasid on käsitletud ka Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis 2019–2023, milles tõstetakse esile alaealistega seotud seksuaalkuritegude vastane võitlus ja süütegude toimepanijate vastutusele võtmine.

Kahjuks ei ole võimalik tegeleda kõigi järgnevalt kirjeldatud katsumustega üksnes ISFi rahastuse abil. Rakenduskava eesmärk on käsitleda probleeme võimalikult ulatuslikult, kuid samas paindlikult, et reageerida tulevastele sündmustele ja muutuvatele prioriteetidele. Rahastatavad meetmed sõltuvad ressursidest ja prioriteetidest. Täpsed meetmed ja rahastamisallikad lepatakse kokku riiklike protseduuride järgi.

Rakenduskavas võetakse arvesse haldussuutlikkust ja tõhusust ning võimaluse korral rakendatakse lihtsustamismeetmeid, et vähendada halduskoormust ning suurendada mõjusust, tõhusust ja säästlikkust.

2. Erieesmärgid

2.1. Erieesmärgi nimetus

Tõhustada ja hõlbustada teabevahetust pädevates asutustes ja asjaomastes liidu organites, ametites ja asutustes ning nende vahel ning asjakohasel juhul kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega

2.1.1. Erieesmärgi kirjeldus

Käesolevas punktis kirjeldatakse iga erieesmärgi puhul esialgset olukorda, peamisi katsumusi ja pakutakse välja lahendused, mida fondist toetatakse. Siin kirjeldatakse, milliseid rakendusmeetmeid fondi toetusel käsitletakse; samuti esitatakse esialgne loetelu meetmetest, mis kuuluvad AMiFi, ISFi või BMVI määruse artiklite 3 ja 5 kohaldamisalasse. Täpsemalt: tegevustoetuse puhul esitatakse selgitus kooskõlas AMiFi määruse artikliga 21, ISFi määruse

artikliga 16 või BMVI määruse artiklitega 16 ja 17. See sisaldab soovituslikku loetelu toetusajaajatest koos nende seadusjärgsete kohustustega ja põhiülesandeid, mida tuleb toetada. Rahastamisvahendite kavandatud kasutamine, kui kohaldatav.

Turvalisuse tagamise põhitegur on luua ja ajakohastada turvalisi infosüsteeme ja e-lahendusi. Kuigi digiteerimine on juba aastaid olnud üks Eesti lipulaevadest, on see alarahastatud ja turul ei ole piisavalt arendajaid. Samal ajal tuleb täita uusi liikmesriikidele esitatavaid nõudeid, et tagada turvalisusega seotud teabevahetus ja Europoli andmeid käsitleva liidu *acquis*' täielik ja ühetaoline rakendamine. Ka ELi infosüsteemide puudujääkidega tegelemiseks tuleb suunata piisavalt vahendeid. Eesti on edukalt loonud ja kohandanud riiklikke IT-süsteeme, et tagada tõhus ühendus ELi turvalisusega seotud infosüsteemidega, ning sellega tegeletakse ka edaspidi.

Eesti kavatseb kasutada ISFi vahendeid peamiselt selleks, et luua, kohandada ja hooldada ISFi eesmärkidele vastavaid info- ja sidesüsteeme. Samuti on vaja tagada süsteemide kasutamise koolitus.

Erieesmärgi raames kaalutakse võimalikke tegevusi, mis keskenduvad peamiselt ISFi määruse II lisa rakendusmeetmele d: toetada asjakohaseid riiklikke meetmeid. Rakendusmeede a on samuti prioriteet: tagada liidu julgeolekualase *acquis*' ühetaoline kohaldamine, toetades asjakohase teabe vahetamist.

Vajaduse korral võib rakendusmeetmeid b ja c kaaluda rakendamise hilisemas etapis. Rakenduskava koostamise ajal ei ole konkreetseid meetmeid planeeritud.

Kavatsetakse rakendada järgmisi ISFi määruse II lisas toodud meetmeid, sh teha järgmisi tegevusi.

a) Tagada liidu julgeolekuvaldkonna *acquis*' ühtne kohaldamine, toetades asjakohase teabe vahetamist näiteks Prümi lepingu, ELi broneeringuinfo ja SIS raames, sealhulgas rakendades kvaliteedikontrolli- ja hindamismehhanismide, näiteks Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanismi või muude kvaliteedikontrolli- ja hindamismehhanismide kaudu saadud soovitusi.

Asjakohaste õigusaktide kohaldamise praegust olukorda (PNR, SIS, Prüm) on kirjeldatud punktis 1.

Üks prioriteete on endiselt tagada PNRi andmebaasi edasine areng ja haldamine. PNRi andmebaas on töötatud välja ISFi programmi 2014–2020 raames, kuid projekti tulemuste kestlikuks arenguks on vaja tagada pidev rahastamine. Et tagada andmebaasi usaldusväärsus ja broneeringuinfo direktiivi ning API määruse nõuete täitmine, arendatakse andmebaasi edasi ning korraldatakse õppevisiite. PNRi andmebaas suhtleb Europoli infosüsteemiga.

SIS uued funktsioonid töötatakse välja 2022. aastal. Kui tulevikus SIS ajakava muudetakse või sõlmitakse uusi lepinguid, võib nendega tegelemiseks kaaluda ISFi rahastust. Lisaks tuleb pidevalt käsitleda kavandatavaid meetmeid ELi suuremahuliste infosüsteemide koostalitlusvõime loomiseks. Eesti kavatseb selleks kasutada BMVI vahendeid. Vajaduse korral võib ISFi määruse eesmärkide saavutamiseks vajalikke arendusprojekte rahastada ISFist.

Rahastatakse ka Prümi II määruse nõuete täitmisega seotud projekte.

ISF määruse III lisaga seotud meetmete esialgne loetelu:

- võtta kasutusele, kohandada ja hooldada käesoleva määruse eesmärkide saavutamisele kaasa aitavaid IKT-süsteeme, pakkuda selliste süsteemide kasutamisalast koolitust ning nende komponentide koostalitlusvõimet ja andmete kvaliteeti testida ja parandada;

-seadmete soetamine;

-asjaomaste õiguskaitse- ja kohtuasutuste ning haldusasutuste töötajate ja ekspertide haridus ja koolitus;

- töötajate kulude rahastamine, kes on seotud fondist toetatavate meetmetega, või meetmetega, mis nõuavad töötajate kaasamist tehnilistel või julgeolekuga seotud põhjustel.

Rakenduskava rakendamisel võib sõltuvalt tegelikest vajadustest ja olemasolevatest ressurssidest kaaluda ka teiste ISFi meetmete rakendamist.

ISF määruse IV lisaga seotud meetmete esialgne loetelu:

- projektid, mille eesmärk on ELi infosüsteemide ja riiklikke IKT-süsteemide koostalitlusvõime parandamine liidu või liikmesriigi õiguses sätestatud ulatuses.

d) Toetada asjakohaseid riiklikke meetmeid, sealhulgas turvalisusega seotud riiklike andmebaaside omavahelist seotust ja kõnealuste andmebaaside sidumist liidu andmebaasidega, kui see on asjaomaste õiguslike alustega ette nähtud ja vajalik artikli 3 lõike 2 punktis a sätestatud erieesmärkide rakendamiseks.

Rakenduskava peamine eesmärk on toetada asjakohaseid riiklikke meetmeid. Katsumus on, kuidas teavet paremini koguda, analüüsida ning asjaomaste pädevate asutuste sees ja vahel vahetada.

On oluline, et kõiki kuritegusid menetletaks võimalikult kiiresti ning pädevatel asutustel oleks õiguspärane juurdepääs vajalikele riiklikele ja rahvusvahelistele andmebaasidele. Selleks tuleb töötada välja asjakohased (riiklikud) infosüsteemid ja andmebaasid ning tagada nende koostalitlusvõime, võttes arvesse infoturbemeetmeid ja tagades tõhusa järelevalve.

Eestis on veel valdkondi, kus andmevahetus ei ole digitaalne ja tehakse palju tööd käsitsi. Kriminaalmenetlus ei ole täielikult digiteeritud ja see mõjutab menetluse kiirust. Politseiurija ja kohtuekspertiisi teadlaste suhtlust konkreetse juhtumi kohta tuleb tehnoloogia kasutamise abil veel parandada. Vaja on uut üleriigilist seiret (nt inimeste, sõidukite ja esemete üle), mis oleks ühendatud SISga ning tagaks rahvusvaheliste kohustuste täitmise võitluses terrorismi ning raskete ja varjatud kuritegude vastu (nt küberkuritegevus, rahapesu ja lastevastased seksuaalkuriteod). Eesti kavatses sellesse valdkonda investeerida nii struktuurifondide kui ka riigieelarve vahendeid, kaalutakse ka ISFi vahendite kasutamist.

Eestis on digitaalse kohtuekspertiisi arendamises vajakajäämisi. Kuna kuriteod liiguvad rohkem interneti, suureneb digiteerituse vajalikkus. Seega tuleks suurendada asjaomaste asutuste suutlikkust tulla toime ajakohastamisega. IKT-seadmete ja sektoripõhiste koolituste ebajärjekindel rahastamine ei taga valdkonna kestlikku ja süsteemset arengut. Operatiivseks töötamiseks on vaja automatiseeritud lahendusi.

Tuleb suurendada järelevalvesuutlikkust, sh parandada andmete kogumist ja ajakohast teabevahetust nii keskkriminaalpolitsei sees kui ka teiste asutustega. Muu hulgas tuleb ajakohastada riiklikke süsteeme ja soetada vajalikke IKT-seadmeid. Operatiivse järelevalve tööriist, mida Eesti õiguskaitseorganid praegu kasutavad, vajab ajakohastamist. On vaja töötada

välja uus järelevalvemoodul, et teha seiret ja taktikalist analüüsi tervikuna ühes keskkonnas koos võimalusega teha eri päringuid (sh asjaomastes ELi infosüsteemides) ning vahetada infot. Operatiivse järelevalve tööriist suhtleb Europoli infosüsteemiga ja Schengeni infosüsteemiga.

Rahapesu, mis rahastab suuremat osa rasket ja organiseeritud kuritegevusest, on üks selle valdkonna peamisi liikumapanevaid jõude. Selleks, et suurendada ja hõlbustada ettevõtete, teenuseosutajate, finantseerimisasutuste ja virtuaalvaluuta teenuse osutajate vastutust rahapesu ja terrorismi rahastamise ennetamisel, tuleb luua asjakohane aruandlusportaal.

Eesti tellis riskihindamise meetoodika, et koostada Eestis uus rahapesu ja terrorismi rahastamise riskihindamine. Mitu töörühma alustas tööd 2019. aasta sügisel ja riiklik riskihindamine kiideti heaks 2021. aasta aprillis.

Politsei- ja Piirivalveamet võtab kasutusele automaatse andmelaadija Europoli infosüsteemiga suhtlemisel.

Asjaomaste asutuste suutlikkuse arendamine, et tegeleda luureandmetega avalikest allikatest (edaspidi *OSINT*), on prioriteet, mis vajab eri rahastusallikaid, mh kaalutakse selleks kasutada ISFi vahendeid.

ISF määruse III lisaga seotud meetmete esialgne loetelu:

- võtta kasutusele, kohandada ja hooldada käesoleva määruse eesmärkide saavutamisele kaasa aitavaid IKT-süsteeme, pakkuda selliste süsteemide kasutamisalast koolitust ning nende komponentide koostalitlusvõimet ja andmete kvaliteeti testida ja parandada;
- seadmete rahastamine;
- töötajate kulude rahastamine, kes on seotud fondist toetatavate meetmetega, või meetmetega, mis nõuavad töötajate kaasamist tehnilistel või julgeolekuga seotud põhjustel.

Rakenduskava rakendamisel võib sõltuvalt tegelikest vajadustest ja olemasolevatest ressurssidest kaaluda ka teiste ISFi meetmete rakendamist.

ISF määruse IV lisaga seotud meetmete esialgne loetelu:

- projektid, mille eesmärk on ELi infosüsteemide ja riiklike IKT-süsteemide koostalitlusvõime parandamine liidu või liikmesriigi õiguses sätestatud ulatuses.

Tegevustoetus

Eesti kavatseb kasutada tegevustoetust, et aidata saavutada ISFi rakenduskava eesmärke. Tegevustoetus võimaldab säilitada kogu liidu jaoks olulist suutlikkust.

Politsei- ja Piirivalveametis (edaspidi *PPA*) on vaja suurendada riikliku broneeringuinfo üksuse (edaspidi *PIU*) personali. PIU analüüsib reisijate nimekirju, töötleb teavet ööpäev ringi ja vahetab seda oma kolleegidega. Vajaliku andmevahetuse taseme tagamiseks on hädavajalik värvata PIUsse ametnikke juurde.

Tuleb tagada PNRi andmebaasi pidev hooldus (nt turva- ja tarkvarauuendused ning taristukulud, sh serverite ja litsentside hooldamise kulud).

Digitaalse kriminalistika valdkonnas tuleb näha ette iga-aastased eritarkvara (uendused, tasud, litsentsid) kulud, et tagada digitõendite tuvastamine, kogumine, käitlemine ja säilitamine.

Küberkuritegevuse ja OSINTi valdkonnas tuleb katta eritarkvara ja võrguseadmete iga-aastased hoolduskulud, et suurendada ja säilitada politsei suutlikkust teavet süstemaatiliselt hallata ja analüüsida.

Kõigis nimetatud valdkondades on lõplik toetusesaaja PPA, kes vastutab seaduse järgi riigi turvalisuse ja avaliku korra eest ning kuritegude uurimise ja ennetamise eest. Sõltuvalt riiklikust korrast võib info- ja sidetehnoloogia süsteemide hooldusega seotud rahastust suunata Siseministeeriumi infotehnoloogia ja arenduskeskusele, kes vastutab põhimääruse kohaselt ministeeriumile ja selle haldusala asutustele vajalike IKT-teenuste osutamise eest.

Teiste tegevuste rahastamise võimalus ei ole välistatud.

Finantsinstrumendid. Ei kohaldata.

2.1.2. Näitajad

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 4 punkt e

Tabel 1. Väljundnäitajad

Erieesmärk	Tunnuskood	Näitaja	Mõõtühik	Vahe-eesmärk (2024)	Sihtväärtus (2029)
SO1	O.1.1	Koolitustegevuses osalejate arv	Arv	12	37
SO1	O.1.2	Ekspertide kohtumiste / õpikodade / õppekülastuste arv	Arv	2	11
SO1	O.1.3	Välja töötatud / kohandatud / hooldatud IKT-süsteemide arv	Arv	3	9
SO1	O.1.4	Ostetud seadmete arv	Arv	6	96

Tabel 2. Tulemusnäitajad

Eri-eesmärk	Tunnus-kood	Näitaja	Mõõtühik	Lähtetase	Lähtetaseme mõõtühik	Võrdlus-aasta(d)	Sihtväärtus (2029)	Sihtväärtuse mõõtühik	Andmete allikas
SO1	R.1.5	Liikmesriikides / julgeolekuga seotud ELi ja detsentraliseeritud infosüsteemidega / rahvusvaheliste andmebaasidega koostalitlusvõimeliseks muudetud IKT-süsteemide arv	Arv	0	Arv	2021	3	Absoluutarv	Projektide aruanded

SO1	R.1.6	Selliste haldusüksuste arv, mis on välja töötanud või ajakohastanud olemasolevaid teabevahetusmehhanisme/ menetlusi/vahendeid/ juhiseid teabe vahetamiseks teiste liikmesriikidega / liidu organite, ametite või asutustega / kolmandate riikidega / rahvusvaheliste organisatsioonidega	Arv	0	Arv	2021	3	Absoluutarv	Projektide aruanded
SO1	R.1.7	Nende osalejate arv, kes peavad koolitust oma töö jaoks kasulikuks	Arv	0	Osakaal	2021	27	Absoluutarv	Koolitustel osalejate tagasisidelehed, projektide aruanded
SO1	R.1.8	Nende osalejate arv, kes teatavad kolm kuud pärast koolitust, et nad kasutavad koolituse käigus omandatud oskusi ja pädevust	Arv	0	Osakaal	2021	27	Absoluutarv	Koolitustel osalejate tagasisidelehed, projektide aruanded

2.1.3. Programmile eraldatud vahendite (EL) esialgne jaotus sekkumise liigi kaupa

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõige 5, AMIFI määruse artikli 16 lõige 12, ISFi määruse artikli 13 lõige 12 või BMVI määruse artikli 13 lõige 18

Tabel 3. Esialgne jaotus

Erieesmärk	Sekkumise liik	Kood	Esialgne summa (eurodes)
SO1	IKT-süsteemid, koostalitlusvõime, andmekvaliteet (välja arvatud seadmed)	001	13 489 158,61
SO1	Võrgustikud, tippkeskused, koostööstruktuurid, ühismeetmed ja -operatsioonid	002	0
SO1	Ühised uurimisrühmad või muud ühisoperatsioonid	003	0
SO1	Ekspertide lähetamine või kasutamine	004	0
SO1	Koolitus	005	0
SO1	Parimate tavade vahetamine, õpikojad, konverentsid, üritused, teadlikkuse suurendamise kampaaniad, teavitusmeetmed	006	0
SO1	Uuringud, katseprojektid, riskide hindamine	007	0
SO1	Seadmed	008	782 351,25
SO1	Transpordivahendid	009	0
SO1	Hooned, rajatised	010	0
SO1	Teadusprojektide rakendamine või muud järelmeetmed	011	0

2.2. Erieesmärgi nimetus

Parandada ja tõhustada piiriülest koostööd, sealhulgas ühisoperatsioone pädevate asutuste vahel seoses terrorismi ning raske ja organiseeritud kuritegevusega, millel on piiriülene mõõde

2.2.1. Erieesmärgi kirjeldus

Käesolevas punktis kirjeldatakse iga erieesmärgi puhul esialgset olukorda, peamisi katsumusi ja pakutakse välja lahendused, mida fondist toetatakse. Siin kirjeldatakse, milliseid rakendusmeetmeid fondi toetusel käsitletakse; samuti esitatakse esialgne loetelu meetmetest, mis kuuluvad AMiFi, ISFi või BMVI määruse artiklite 3 ja 5 kohaldamisalasse. Täpsemalt: tegevustoetuse puhul esitatakse selgitus kooskõlas AMiFi määruse artikliga 21, ISFi määruse artikliga 16 või BMVI määruse artiklitega 16 ja 17. See sisaldab soovituslikku loetelu toetusesaajatest koos nende seadusjärgsete kohustustega ja põhiülesandeid, mida tuleb toetada. Rahastamisvahendite kavandatud kasutamine, kui kohaldatav.

Eesti on liidu tasandil aktiivne nii kahepoolses kui ka mitmepoolses piiriüleises koostöös, et võidelda raske ja organiseeritud kuritegevusega.

Eesti keskkriminaalpolitseil on naaberriikide koostööpartneritega hea koostöö uimastiäri vastu võitlemises, rajatud on mitu ühist uurimisrühma. Liikmesriikide asutustevahelise koostöö kõrval tuleb parandada koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega (Europol, Interpol, CEPOL, Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus, ÜRO narkootikumide ja kuritegevuse büroo jne). Nii Eesti politseil kui ka tollil on Europolis oma kontaktametnikud, et hõlbustada igapäevast teabevahetust. Selleks organiseeritakse koolitusi, vastastikust õppimist ja spetsiaalseid vahetusprogramme. Keskenduda tuleb praegustele suundumustele, eelkõige tehnoloogia arengule ja sünteetiliste opioidide, sh fentanüülide levikule. Oluline on üleilmastunud uimastiturule paremini reageerida, tugevdades partnerlust liikmesriikide ametiasutuste ja teiste asjaomaste partnerite vahel, sealhulgas vajaduse korral kolmandate riikidega.

Terrorismivastases võitluses toetavad Eesti õiguskaitseasutusi rahvusvaheline koostöö ELis, sh terrorismivastase võitluse rühma ja Europoli Euroopa terrorismivastase võitluse keskusega, teabevahetus Interpolis, terrorismivastane koostöö ÜRO, NATO, Euroopa Nõukogu ja OSCEga ning kahepoolsed suhted partnerriikidega.

Koordineerimine ja koostöö õiguskaitseasutuste ja teiste organiseeritud kuritegevuse vastu võitlevate pädevate asutustega on oluline. ELi poliitikatsükli organiseeritud ja raske rahvusvahelise kuritegevusega võitlemiseks EMPACT 2022+ raames on Eestil kavas osaleda järgmiste valdkondade tegevustes: aktsiisipettused, varifirmadega seotud ühendusesisene pettus, uued psühhoaktiivsed ained ja sünteetilised uimastid, ebaseaduslik ränne, infosüsteemide vastu suunatud rünnakud (küberkuritegevus), laste seksuaalne ärakasutamine (küberkuritegevus), pettused mittedolarahaliste maksevahenditega (küberkuritegevus), tulirelvade salakaubavedu, keskkonnakuritegevus ja organiseeritud varavastane kuritegevus.

Eesti jaoks on oluline rõhutada ELi institutsioonidevahelise julgeolekukoostöö tugevdamist (ühistegevus, teabevahetus jne). Eesti aitas sellele kaasa, kui korraldas ELi nõukogu eesistujariigina Europoli ja Frontexi juhatuse esimese ühiskoosoleku, kus lepiti kokku koostööpõhimõtetes ja -tegevustes.

Erieesmärgi 2 raames kavatakse Eesti kasutada ISFi vahendeid peamiselt selleks, et parandada asutustevahelist koostööd ja koordineeritust riiklikul ja liidu tasandil ning vajaduse korral ka kolmandate riikidega.

Praeguste plaanide kohaselt moodustavad selle erieesmärgi tegevused rakenduskavast väikese osa. Kõnealune erieesmärk aitab rakendada meetmeid a: suurendada õiguskaitseoperatsioonide arvu kahe või enama liikmesriiki vahel, sealhulgas vajaduse korral operatsioone, mis hõlmavad teisi asjaomaseid osalisi, eelkõige hõlbustades ja parandades ühiste uurimisrühmade kasutamist, ühiseid patrulle, jälitustegevust, varjatud jälgimist ja muid operatiivkoostöömehhanisme ELi poliitikatsükli raames, pannes erilist rõhku piiriülestele operatsioonidele; b ja c: parandada koostööd liikmesriikide ning liidu asutuste ja ametite vahel ning liikmesriikide asutuste vahel, samuti õiguskaitseasutuste ja teiste pädevate asutuste vahelist koordineerimist ning koostööd liikmesriikides ja nende vahel.

Erieesmärgi jaoks ISFi määruses seatud rahastamise miinimumprotsenti ei saavutata. Otsus tuleneb piiriüleste (ühiste) tegevuste laadist ja mahust, mida ei ole võimalik prognoosida. Selliseid tegevusi tehakse pidevalt igas valdkonnas, ja kui tekib vajadus, rahastab Eesti neid edasi riigieelarvest või kasutab sihtotstarbelisi vahendeid (nt komisjonipoolne rahastamine). Operatiivkoostöö on väga tähtis ja Eesti jätkab aktiivset osalemist nii kahe- kui ka mitmepoolses piiriüleses koostöös, nagu eespool kirjeldatud. Lisaks on erieesmärgi 3 raames kavandatud meetmed, millel on laiem eesmärk ja mis aitavad saavutada erieesmärgi 2 sihte (nt õppereisid ja koostöö korrupsiooni ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks ning rahvusvaheline koostöö küberkuritegevuse ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks).

Rakenduskavas on arvestatud riigi tegelikke vajadusi ja katsumusi. Kui eraldada erieesmärgi jaoks ISFi rakenduskava raames vähem vahendeid, kui on nähtud ette ISFi määruses, ei ohusta see erieesmärgi saavutamist, kuna selleks kasutatakse ka riigieelarve vahendeid ja muid asjakohaseid rahastamisvõimalusi.

ISFi määruse II lisas toodud meetmete rakendamiseks tehakse järgmisi tegevusi.

a) Suurendada õiguskaitseoperatsioonide arvu kahe või enama liikmesriiki vahel, sealhulgas vajaduse korral operatsioone, mis hõlmavad teisi asjaomaseid osalisi, eelkõige hõlbustades ja parandades ühiste uurimisrühmade kasutamist, ühiseid patrulle, jälitustegevust, varjatud jälgimist ja muid operatiivkoostöömehhanisme ELi poliitikatsükli raames, pannes erilist rõhku piiriülestele operatsioonidele.

Aktsiisikuritegevuse ja aktsiisimaksu lõhe vähendamiseks Balti regioonis ja ELis tervikuna on kavas suurendada asjaomaste asutuste tõhusust ja suutlikkust võitluses varimajandusega (ebaseaduslik tubakas, kütus, alkohol).

Koostöös Hispaania, mitmete ELi liikmesriikide ja kolmandate riikidega (sh Norra, Ühendkuningriik, USA), Frontexi ja Europoliga luuakse Euroopa operatiivrühm Hispaania Costa del Soli piirkonnas, et töötada välja ja rakendada ühine uurimis- ja tegevusstrateegia peamiste kuritegelike ühenduste vastu.

ISF määruse III lisaga seotud meetmete esialgne loetelu:

- toetus spetsialiseerunud riigisiseste üksuste valdkondlikele ja valdkonnaülestele võrgustikele ning riiklikele kontaktpunktidele, et parandada vastastikust usaldust, oskusteabe, teabe, kogemuste ja parimate tavade vahetamist ja levitamist ning ressursside ja eksperditeadmiste koondamist ühistesse pädevuskeskustesse;
- asjaomaste õiguskaitse- ja kohtuasutuste ning haldusasutuste töötajate ja ekspertide haridus ja koolitus;

- seadmete rahastamine.

Rakenduskava rakendamisel võib sõltuvalt tegelikest vajadustest ja olemasolevatest ressurssidest kaaluda ka teiste ISFi meetmete rakendamist.

ISF määruse IV lisaga seotud meetmete esialgne loetelu:

- projektid, mille eesmärk on võidelda raskest ja organiseeritud kuritegevusest tulenevate kõige suuremate ohtudega ELi poliitikatsükli / EMPACTi operatiivmeetmete raames.

b) Parandada pädevate asutuste vahelist koordineerimist ja suurendada koostööd nii liikmesriikides kui ka nende vahel ja teiste asjaomaste osalejatega, näiteks spetsialiseerunud riiklike üksuste võrgustike, liidu võrgustike ja koostööstruktuuride ning liidu keskuste kaudu.

Nõukogu rakendusotsuse nr 10388/19 kohaselt soovitati Eestil Schengeni hindamise käigus töötada politseikoostöö raames välja interaktiivne ja kasutajakeskne e-õppe lahendus, mis põhineb praktilistel olukordadel ja juhtumitel. Soovitus plaanitakse rakendada ISFi vahendite toel.

2019. aastal tuvastas ja abistas Sotsiaalkindlustusamet 67 inimkaubanduse ohvrit või väidetavat ohvrit. See on märkimisväärne kasv võrreldes 2018. aastaga, mil tuvastati 12 (väidetavat) ohvrit. Uurimisorganid ja ohvriabiorganisatsioonid teevad pidevalt rahvusvahelist koostööd kriminaalasjades ja inimkaubanduse kahtluse korral. Koostöö on oluline, et hoida vastuvõtvates riikides ära inimkaubandus ja peatada kuritegelikud organisatsioonid, kes vahendavad prostituute ja ebaseaduslikku tööjõudu. Eestis on üks prioriteet operatiivtasandi koostöö ELi välise partneritega, et luua ja säilitada usaldusväärseid kontakte, pakkuda koolitust, tutvustada PPA välja töötatud seiremeetodeid ning vajaduse korral luua ühiseid uurimismeeskondi.

ISF määruse III lisaga seotud meetmete esialgne loetelu:

- toetus spetsialiseerunud riigisiseste üksuste valdkondlikele ja valdkonnaülestele võrgustikele ning riiklikele kontaktpunktile, et parandada vastastikust usaldust, oskusteabe, teabe, kogemuste ja parimate tavade vahetamist ja levitamist ning ressursside ja eksperditeadmiste koondamist ühistesse pädevuskeskustesse;

- asjaomaste õiguskaitse- ja kohtuasutuste ning haldusasutuste töötajate ja ekspertide haridus ja koolitus.

Rakenduskava rakendamisel võib sõltuvalt tegelikest vajadustest ja olemasolevatest ressurssidest kaaluda ka teiste ISFi meetmete rakendamist.

c) Parandada liidu tasandil asutustevahelist koostööd liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja asjaomaste liidu organite, ametite ja asutuste vahel, samuti koostööd riiklikul tasandil iga liikmesriigi pädevate asutuste vahel.

Oluline on uurida võimalusi parandada piiriülest politsei- ja tollikoostööd, kaasates selleks asjaomaseid ELi asutusi (nt Europol ja Eurojust). Eesti tolli ja politsei kriminaaluurijad peavad olema paremini ettevalmistatud ja informeeritud, et ennetada kõiki raskeid ja rahvusvahelisi kuritegusid ning nende vastu võidelda (nt uimastikuriteod, inimkaubandus, tulirelvakaubandus, euro võltsimine ja rahapesu). Ametnike praktika Europoli Eesti kontaktasutuses on kasulik viis, kuidas edendada ja parandada riikide operatiivkoostööd (nt ühiste uurimiserühmade, ühiste analüüsimeeskondade, kontrollialuste saadetiste ja muude Europoli pakutavate võimaluste, näiteks

analüüsitöö failide ja turvalise teabevahetusvõrgu kasutamine) ning koostööd Europoli Euroopa terrorismivastase võitluse keskusega, sh CBRN, demineerimise ja eritaktika valdkonnas.

Eesti tolliasutustele on kasulik tihedam operatiivkoostöö teiste ELi tolliametitega, et koguda ja analüüsida paremini teavet, teha kindlaks organiseeritud kuritegevuse sihid ning koguda tõendeid kriminaalmenetluses. Sel eesmärgil võidakse korraldada õppekülastusi.

Et valmisolekut, varajast hoiatamist ning ohule ja kriisidele reageerimist tõhustada, on vaja suurendada koostööd CBRN sündmustes osalevate ametiasutuste vahel, sh arendada rahvusvahelist koostööd RescEU, ELi CBRN tegevuskava ning CBRN ja terrorismiohtude hindamise raames. Sellele aitavad kaasa koolitused, suunised, määrused, väljaõpe, juhtumiuuringud, ühised uurimismeeskonnad, testid ning nii riiklikud kui ka välismaised seminarid ja konverentsid.

Samuti on vaja tõhustada asutustevahelist koostööd päästeasutuste esmareageerijate vahel, et turvaintsidentidega seotud väljakutsetele ohutult reageerida. See on päästeasutuste põhiväljaõppest põhjalikum, kuid tähtis, sest on seotud ka politseiteenistusega. Samavõrd olulised on teiste liikmesriikide partnerite teadmised ja parimad tavad.

ISF määruse III lisaga seotud meetmete esialgne loetelu:

- meetmed, mis parandavad vastupanuvõimet tekkivatele ohtudele, mille hulgas on keemiline, bioloogiline, radioloogiline ja tuumaohut;

- toetus spetsialiseerunud riigisiseste üksuste valdkondlikele ja valdkonnaülestele võrgustikele ning riiklikele kontaktpunktidele, et parandada vastastikust usaldust, oskusteabe, teabe, kogemuste ja parimate tavade vahetamist ja levitamist ning ressursside ja eksperditeadmiste koondamist ühistesse pädevuskeskustesse;

- asjaomaste õiguskaitse- ja kohtuasutuste ning haldusasutuste töötajate ja ekspertide haridus ja koolitus.

Rakenduskava rakendamise käigus võib sõltuvalt tegelikest vajadustest ja olemasolevatest ressurssidest kaaluda ka teiste ISFi meetmete rakendamist.

Tegevustoetus. Praegu ei nähta selle erieesmärgi raames tegevustoetuse kasutamist ette. Vajaduse korral võidakse seda siiski kaaluda.

Finantsinstrumendid. Ei kohaldata.

2.2.2. Näitajad

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 4 punkt e

Tabel 4. Väljundnäitajad

Erieesmärk	Tunnuskood	Näitaja	Mõõtühik	Vahe-eesmärk (2024)	Sihtväärtus (2029)
SO2	O.2.1	Piiriüleste operatsioonide arv, millest omakorda	Arv	0	1
SO2	O.2.1.1.	ühiste uurimisrühmade arv	Arv	0	1
SO2	O.2.2	Ekspertide kohtumiste / õpikodade / õppekülastuste / ühisõppuste arv	Arv	37	92
SO2	O.2.3	Ostetud seadmete arv	Arv	32	80

Tabel 5. Tulemusnäitajad

Eri-eesmärk	Tunnus-kood	Näitaja	Mõõtühik	Lähte-tase	Lähtetaseme mõõtühik	Võrdlus-aasta(d)	Sihtväärtus (2029)	Sihtväärtuse mõõtühik	Andmete allikas
SO2	R.2.8	Selliste haldusüksuste arv, kes on hiljuti välja töötanud / kohandanud olemasolevaid mehhanisme/menetlusi/vahendeid/juhiseid koostöös teiste liikmesriikidega / liidu organite, ametite või asutustega / kolmandate	Arv	0	Arv	2021	22	Arv	Projektide aruanded

		riikidega / rahvusvaheliste organisatsioonidega							
SO2	R.2.10	Nende Schengeni hindamise raames antud soovitude arv, mida on arvesse võetud	Arv	0	Arv	2021	1	Arv	Projektide aruanded

2.2.3. Programmile eraldatud vahendite (EL) esialgne jaotus sekkumise liigi kaupa

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõige 5, AMIFi määruse artikli 16 lõige 12, ISFi määruse artikli 13 lõige 12 või BMVI määruse artikli 13 lõige 18

Tabel 6. Esialgne jaotus

Erieesmärk	Sekkumise liik	Kood	Esialgne summa (eurodes)
SO2	IKT-süsteemid, koostalitlusvõime, andmekvaliteet (välja arvatud seadmed)	001	0
SO2	Võrgustikud, tippkeskused, koostööstruktuurid, ühismeetmed ja -operatsioonid	002	0
SO2	Ühised uurimisrühmad või muud ühisoperatsioonid	003	324 900
SO2	Ekspertide lähetamine või kasutamine	004	0
SO2	Koolitus	005	465 000
SO2	Parimate tavade vahetamine, õpikojad, konverentsid, üritused, teadlikkuse suurendamise kampaaniad, teavitusmeetmed	006	862 500
SO2	Uuringud, katseprojektid, riskide hindamine	007	0

SO2	Seadmed	008	105 001,2
SO2	Transpordivahendid	009	0
SO2	Hooned, rajatised	010	0
SO2	Teadusprojektide rakendamine või muud järelmeetmed	011	0

2.3. Erieesmärgi nimetus

Toetada liikmesriikide suutlikkuse suurendamist kuritegevuse, terrorismi ja radikaliseerumise ennetamisel ja nende vastu võitlemisel ning julgeolekuintsidentide, riskide ja kriiside juhtimisel, muu hulgas eri liikmesriikide avaliku sektori asutuste, asjaomaste liidu organite, ametite või asutuste, kodanikuühiskonna ja erasektori partnerite tihedama koostöö kaudu

2.3.1. Erieesmärgi kirjeldus

Käesolevas punktis kirjeldatakse iga erieesmärgi puhul esialgset olukorda, peamisi katsumusi ja pakutakse välja lahendused, mida fondist toetatakse. Siin kirjeldatakse, milliseid rakendusmeetmeid fondi toetusel käsitletakse; samuti esitatakse esialgne loetelu meetmetest, mis kuuluvad AMiFi, ISFi või BMVI määruse artiklite 3 ja 5 kohaldamisalasse. Täpsemalt: tegevustoetuse puhul esitatakse selgitus kooskõlas AMiFi määruse artikliga 21, ISFi määruse artikliga 16 või BMVI määruse artiklitega 16 ja 17. See sisaldab soovituslikku loetelu toetusesaajatest koos nende seadusjärgsete kohustustega ja põhiülesandeid, mida tuleb toetada. Rahastamisvahendite kavandatud kasutamine, kui kohaldatav.

Et tugevdada riigi ametiasutuste suutlikkust võidelda kuritegevuse vastu ja seda ennetada, on põhiline, et inimesed oleksid motiveeritud, kvalifitseeritud ja informeeritud. Seega on oluline korraldada koolitusi, jagada teadmisi ja suurendada teadlikkust. Samuti ei saa eirata vajadust ajakohase tehnoloogia, sh IT-tööriistade ja -seadmete järele.

Erieesmärgi raames on kavas rakendada järgmisi meetmeid: a) õiguskaitse koolitused, õppused ja vastastikune õpe ning d) asjakohaste seadmete hankimine, et suurendada valmisolekut, vastupidavust ja piisavat reageerimist julgeolekuohtudele. Võimalikes tegevustes rakendatakse ka meetmeid b ja c.

Vajaduse korral võib rakenduskava elluviimise hilisemas staadiumis kaaluda meetme e rakendamist. Rakenduskava koostamise ajal ei ole selle meetme tegevusi ette nähtud.

ISFi määruse II lisas toodud meetmete rakendamiseks tehakse järgmisi tegevusi.

a) Suurendada koolituse, õppuste, vastastikuse õppe võimaluste ja spetsiaalsete vahetusprogrammide pakkumist ja parimate tavade jagamist liikmesriikide pädevates asutustes ja nende vahel, sealhulgas kohalikul tasandil ning koostöös kolmandate riikidega ja muude asjaomaste osalejatega.

Eri valdkondades on pidev vajadus süstemaatilise koolituse järele. Õiguskaitseametnike koolitus on olnud oluline ISF Police'i programmis 2014–2020 ning see on prioriteetne ka perioodil 2021–2027. Samuti on Eesti saanud palju kasu CEPOLi koolitustest, kuna asutused on osalenud CEPOLi veebiseminaridel, e-koolitustes, töötubades, vahetusprogrammides ja elanikele mõeldud tegevustes. Siiski on vaja ka erikoolitusi, mida CEPOL ei paku. Erikoolitusi kavatakse rahastada ISFi toel. ISFi rakenduskava koolitustegevuste kavandamisel konsulteeriti CEPOLi riikliku üksusega, et vältida kattumist. Erikoolitusi on kavas rahastada ISFi rakenduskavast, kuna CEPOL korraldab üldiselt alg- või kesktaseme koolitusi ja keskendub vähem konkreetsematele teemadele, mis on mõeldud kitsamate valdkondade tippspetsialistidele. Lisaks on CEPOLi koolituste ja õppekülastuste osalejate arv piiratud ning ei ole alati piisav, eriti spetsialiseerunud üksuste puhul.

Tõhus küberkuritegevuse vastane võitlus nõuab sihipäraseid meetmeid ja on üks ISFi rakenduskava prioriteete. Andmevargus ja -lekked, lunarahanõuded ning veebipõhised maksepettused on muutunud Eestis tavaliseks probleemiks. Kodanikud, ettevõtted ja riigiasutused peavad olema teadlikud IKT ohtudest ning valmis ja võimelised end kaitsma. Küberkuritegevuse uurimiseks on

vaja digitõendite kasutamise eriteadmisi ja -oskusi. Asjaomastes õiguskaitsesutustes peab olema piisavalt inimesi, kes on koolitatud ja valmistatud ette selleks, et koguda ja analüüsida vajalikku teavet ning tagada tegevuste kestlikkus. Selleks on kavas rahastada nii meetme a kui ka meetme d tegevusi: koolitusi ja õppekülastusi ning vajaliku tehnoloogia ja seadmete soetamist.

Aastate jooksul on teadlikkus korruptsioonivastasest tegevusest kasvanud. Eestis registreeriti 2017. aastal 291, 2018. aastal 376 ja 2019. aastal 72 korruptsioonikuritegu. Raskete korruptsioonijuhtumite avastamine on endiselt prioriteet. Kuna korruptsioon on Eestis üha enam peidetud, on vaja spetsialiseeruda ning süstemaatiliselt koguda ja analüüsida teavet, mis võib aidata selliseid kuritegusid paremini avastada ja isikuid nende eest vastutusele võtta. Korruptsiooni ja teiste varjatud kuritegude uurimiseks on vaja koolitusi, parimate tavade vahetamist välispartneritega, elektroonilise teabe ulatuslikku kogumist ja tõendite analüüsi. Rõhk on ka teadlikkuse suurendamisel ja valdkonnauuringutel, et teha paremaid poliitilisi otsuseid.

CBRN-i intsidentide tõenäosus on tõusnud, mistõttu vajab valmisolek CBRN-i intsidentideks suuremat tähelepanu, sealhulgas vastava oskusteabe ja oskuste tõhustamist selles valdkonnas.

ISF määruse III lisaga seotud meetmete esialgne loetelu:

- asjaomaste õiguskaitses- ja kohtuasutuste ning haldusasutuste töötajate ja ekspertide haridus ja koolitus, võttes arvesse operatiivvajadusi ja riskianalüüsi, tehes koostööd CEPOLiga ja vastavalt vajadusele Euroopa õigusala koolituse võrgustikuga, sealhulgas haridus ja koolitus ennetuspoliitika alal, pöörates erilist tähelepanu põhiõigustele ja mittediskrimineerimisele;

- toetus spetsialiseerunud riigisiseste üksuste valdkondlikele ja valdkonnaülestele võrgustikele ning riiklikele kontaktpunktile, et parandada vastastikust usaldust, oskusteabe, teabe, kogemuste ja parimate tavade vahetamist ja levitamist ning ressursside ja eksperditeadmiste koondamist ühistesse pädevuskeskustesse;

- töötajate kulude rahastamine, kes on seotud fondist toetatavate meetmetega, või meetmetega, mis nõuavad töötajate kaasamist tehnilistel või julgeolekuga seotud põhjustel.

Rakenduskava rakendamise käigus võib sõltuvalt tegelikest vajadustest ja olemasolevatest ressurssidest kaaluda ka teiste ISFi meetmete rakendamist.

ISF määruse IV lisaga seotud meetmete esialgne loetelu:

- projektid, mille eesmärk on ennetada ja tõkestada küberkuritegevust, eelkõige internetis toimuvat laste seksuaalset kuritarvitamist, ning kuritegusid, mille puhul internet on peamine tõendite kogumise platvorm.

b) Kasutada ära liikmesriikide ja muude asjaomaste osalejate, sealhulgas kodanikuühiskonna ressursside ja teadmiste ühendamisel ning parimate tavade jagamisel tekkivat koostööd, näiteks ühiste pädevuskeskuste loomise, ühiste riskihindamiste väljatöötamise või ühisoperatsioonide korraldamiseks loodavate ühiste tugikeskuste kaudu.

Mitte kogu äärmuslus ei too kaasa vägivalda, kuid ühiskonnale, eriti vanematele, õpetajatele, noorsootöötajatele ja ametnikele, on oluline olla eeskujuks ja sekkuda, et tagada mõlema poole turvalisus. Tähtis on ametnikke ja spetsialiste koolitada, et nad tunneksid ära radikaliseerumise esimesed märgid ning suudaksid hinnata riske ja nende põhjal delikaatselt tegutseda, austades samal ajal üksikisikute põhiõigusi. Siseministeeriumi ja Sisekaitseakadeemia juhtimisel on koolitatud üle 2000 esmataseme praktiku. Tulevikus kavandatakse koolitustele läheneda süstemaatilisemalt. On vaja jätkata spetsialistide asjatundlikkuse arendamist, toetades ka

rahvusvahelisi võrgustikke, nagu radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustik ja Euroopa strateegilise teabevahetuse võrgustik, ning tutvuda partnerriikide tavadega. Et kasutada Sisekaitseakadeemia kui CEPOLi Eesti riikliku üksuse potentsiaali täielikult ära, võiks selle kujundada siseturvalisuse tippkeskuseks, näiteks radikaliseerumise ja terrorismivastase võitluse, organiseeritud kuritegevuse ja küberkuritegevuse vastase võitluse ning tehisintellekti kasutamise valdkonnas. Keskus toetaks valdkonna planeerimist ja strateegilist arengut teadusuuringute, analüüsi ja koolituse kaudu.

ISF määruse III lisaga seotud meetmete esialgne loetelu:

- asjaomaste õiguskaitse- ja kohtuasutuste ning haldusasutuste töötajate ja ekspertide haridus ja koolitus, võttes arvesse operatiivvajadusi ja riskianalüüsi, tehes koostööd CEPOLiga ja vastavalt vajadusele Euroopa õigusosalase koolituse võrgustikuga, sealhulgas haridus ja koolitus ennetuspoliitika alal, pöörates erilist tähelepanu põhiõigustele ja mittediskrimineerimisele;

- toetus spetsialiseerunud riigisiseste üksuste valdkondlikele ja valdkonnaülestele võrgustikele ning riiklikele kontaktpunktidele, et parandada vastastikust usaldust, oskusteabe, teabe, kogemuste ja parimate tavade vahetamist ja levitamist ning ressursside ja eksperditeadmiste koondamist ühistesse pädevuskeskustesse.

Rakenduskava rakendamise käigus võib sõltuvalt tegelikest vajadustest ja olemasolevatest ressurssidest kaaluda ka teiste ISFi meetmete rakendamist.

ISF määruse IV lisaga seotud meetmete esialgne loetelu:

- projektid, mille eesmärk on radikaliseerumist ennetada ja selle vastu võidelda.

c) Edendada ja arendada meetmeid, kaitsemeetmeid, mehhanisme ja parimaid tavasid, et varakult kindlaks teha, kaitsta ja toetada tunnistajaid, õigusrikkumisest teatajaid ja kuriteohvrid ning luua selleks partnerlussuhteid ametiasutuste ja muude asjaomaste osalejate vahel.

Eesti suurim katsumus inimkaubanduse vastases võitluses on see, et ennetustegevust ei rahastata piisavalt. Ennetamine, teadlikkuse suurendamine ja koolitus toimuvad väikeses mastaabis ja aeglaselt. Inimkaubanduse vastu võitlevatele ametnikele on vaja ühiskoolitust, et suurendada pädevust ja parandada ELi *acquis'* rakendamist. Vaja on suurendada Eestisse sisenevate kolmandate riikide kodanike ja koolinoorte teadlikkust. Samuti on asjakohane koolitada õiguskaitseasutusi. Tööinspeksiooni ja Sotsiaalkindlustusameti andmetel on suurenenud välismaalastega seotud töövaidluste arv ning nende välismaalaste arv, kes otsivad abi inimkaubanduse vastase võitluse abitelefoni. Koolide jaoks on töötatud välja koolitusvahendid, mida toetati ISFi programmi 2014–2020 projekti raames, kuid koolitust tuleb laiendada, et hõlmata ka koolidesse suunduvaid koolitajaid, kes muudaksid noorte suhtumist ja käitumist tulevikus, et hoida ära inimkaubandust.

Samuti suurendatakse riiklikul ja kohalikul tasandil inimkaubanduse vastase võitlusega tegelevate ametnike, vabatahtlike ja teiste teatajate pädevust ja oskusi, et tõsta võimalike ohvrite tuvastamise taset Eestis tervikuna.

On vaja teha teavituskampaaniaid ning tihedat koostööd kommunikatsiooniettevõtete ja haridusasutustega, et hoida ära laste seksuaalset kuritarvitamist. Valdkondadevaheliseks ennetamiseks on kavas kasutada eksperditeadmisi ja tegevusi. Eesmärk on uurida, kuidas pooli ennetustegevustega uuelt ja uuenduslikult viisil hõlmata. Samuti on vaja suurendada teadlikkust

täiskasvanute seas, kes puutuvad kokku noorte väärkohtlemise ohvritega ja annavad neile asjakohast abi (nt politseinikud, lastekaitseametnikud, õpetajad, arstid ja vanemad). Pakume laste abitelefoni töötajatele erikoolitusi, kuidas anda nõu internetis toime pandud laste seksuaalse kuritarvitamise juhtumite kohta. Koolitustel võetakse arvesse nõukogu järeldusi laste seksuaalse kuritarvitamise vastu võitlemise kohta (12862/19). Kui ohvrite tuvastamise suutlikkus kasvab, paraneb tegevuse varajases etapis ka laste kaitse ja kurjategijate kinnipidamine. Kolmas tegevussuund on uurida ja hinnata programme ja teenuseid, mis takistavad laste seksuaalset kuritarvitamist Eestis.

ISF määruse III lisaga seotud meetmete esialgne loetelu:

- meetmed, mis parandavad vastupanuvõimet tekkivatele ohtudele, mille hulgas on veebipõhiste kanalite kaudu toimuv ebaseaduslik kauplemine;
- asjaomaste õiguskaitse- ja kohtuasutuste ning haldusasutuste töötajate ja ekspertide haridus ja koolitus, võttes arvesse operatiivvajadusi ja riskianalüüsi, tehes koostööd CEPOLiga ja vastavalt vajadusele Euroopa õigusala koolituse võrgustikuga, sealhulgas haridus ja koolitus ennetuspoliitika alal, pöörates erilist tähelepanu põhiõigustele ja mittediskrimineerimisele;
- toetus spetsialiseerunud riigisiseste üksuste valdkondlikele ja valdkonnaülestele võrgustikele ning riiklikele kontaktpunktile, et parandada vastastikust usaldust, oskusteabe, teabe, kogemuste ja parimate tavade vahetamist ja levitamist ning ressursside ja eksperditeadmiste koondamist ühistesse pädevuskeskustesse.

Rakenduskava rakendamise käigus võib sõltuvalt tegelikest vajadustest ja olemasolevatest ressurssidest kaaluda ka teiste ISFi meetmete rakendamist.

ISF määruse IV lisaga seotud meetmete esialgne loetelu:

- projektid, mille eesmärk on ennetada ja tõkestada küberkuritegevust, eelkõige internetis toimuvat laste seksuaalset kuritarvitamist, ning kuritegusid, mille puhul internet on peamine tõendite kogumise platvorm.

d) Omandada vajalikke seadmeid ning rajada või ajakohastada spetsiaalseid õppevahendeid ja muud olulist julgeolekuga seotud taristut, et suurendada valmisolekut, vastupidavust ja avalikkuse teadlikkust ning reageerida adekvaatselt julgeolekuohtudele.

CBRN ning ohtlike materjalide intsidentideks valmisolekule tuleb pöörata rohkem tähelepanu, võttes arvesse ohtude muutumist Euroopas. Hinnangute kohaselt on Eestis ikka üle poole miljoni teise maailmasõja aegse lõhkekeha. Nendele ligipääs on Eesti siseturvalisuse seisukohalt suur probleem ning kujutab endast võimalike terroriaktide ja üksikkurjategijate poolt ohtu. Ebaseaduslik e-kaubandus, sh ohtlike ainete import, suurendab ka CBRN intsidentide tõenäosust. Asjakohane oskusteave ja oskused, tehniline suutlikkus, (isikukaitse)vahendite kättesaadavus ja erisõidukid (sh lõhkeainete kõrvaldamise valdkonnas) on samuti olulised. See on tihedalt seotud kodanike ja taristu kaitsega, kriisiohjega ja strateegilise kommunikatsiooniga. ISFi programmi 2014–2020 raames tehti hulk sarnaseid tegevusi (nt pommirobotite ja pommiülikondade ostmine), millel oli kõnealuses valdkonnas väga hea mõju.

ISFi programmis 2014–2020 toetati kiirgusohu, inimese põhjustatud kriisis näiteks radioaktiivse pommi eest varajase hoiatamise süsteemi ajakohastamist. Süsteemi plaanitakse veelgi uuendada ja lisada uusi funktsioone, näiteks radioaktiivsete vääriskaaside analüüs.

Valdkond, kuhu Eesti kavatseb lähitulevikus rohkem panustada, on mehitamata õhusõidukite laiem ja süstemaatilisem kasutamine kuritegevusvastases võitluses. See parandaks märkimisväärselt suutlikkust avastada ja reageerida turvalisusinsidentidele ning aitaks kaitsta inimesi ja avalikku ruumi. Samuti aitab see politseil tugevdada koostööd ELi õiguskaitseasutustega võitluses raske ja organiseeritud kuritegevusega.

Turvalisusega seotud taristu füüsiline kaitse ja/või vastupidavuse tagamine on kriisi ajal ülioluline. Tuleb tagada PPA, Päästeameti ja teiste kriisiolukordades olulisi teenuseid osutavate institutsioonide tegevuse järjepidevus. Samuti on tähtis suurendada kohtuekspertiisi suutlikkust.

ISF määruse III lisaga seotud meetmete esialgne loetelu:

- meetmed, mis parandavad vastupanuvõimet tekkivatele ohtudele, mille hulgas on keemiline, bioloogiline, radioloogiline ja tuumaohut;
- seadmete ja sidesüsteemide rahastamine.

Rakenduskava rakendamise käigus võib sõltuvalt tegelikest vajadustest ja olemasolevatest ressurssidest kaaluda ka teiste ISFi meetmete rakendamist.

Tegevustoetus. Eesti kavatseb kasutada tegevustoetust, et aidata saavutada ISFi rakenduskava eesmärgi. Tegevustoetus võimaldab säilitada kogu liidu jaoks olulist suutlikkust.

On vaja suurendada keskkriminaalpolitsei küberkuritegude büroo töötajate arvu, et parandada teabe kogumise ja analüüsimise suutlikkust. Personalikulud kaetakse tegevustoetusest. Lõplik kasusaaja on PPA, kes vastutab seaduse järgi riigi turvalisuse ja avaliku korra eest ning kuritegude uurimise ja ennetamise eest.

Finantsinstrumendid. Ei kohaldata.

2.3.2. Näitajad

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 4 punkt e

Tabel 7. Väljundnäitajad

Erieesmärk	Tunnuskood	Näitaja	Mõõtühik	Vahe-eesmärk (2024)	Sihtväärtus (2029)
SO3	O.3.1	Koolitustegevuses osalejate arv	Arv	1337	3216
SO3	O.3.2	Vahetusprogrammide/õpikodade/ õppekülastuste arv	Arv	28	71
SO3	O.3.3	Ostetud seadmete arv	Arv	37	75
SO3	O.3.6	Projektide arv kuritegevuse ennetamiseks	Arv	2	3
SO3	O.3.7	Projektide arv kuriteohvrite abistamiseks	Arv	0	1

Tabel 8. Tulemusnäitajad

Eri-eesmärk	Tunnus-kood	Näitaja	Mõõtühik	Lähtetase	Lähtetaseme mõõtühik	Võrdlus-aasta(d)	Sihtväärtus (2029)	Sihtväärtuse mõõtühik	Andmete allikas
SO3	R.3.12	Nende osalejate arv, kes peavad koolitust oma töö jaoks kasulikuks	Arv	0	Osakaal	2021	2023	Arv	Koolitustel osalejate tagasisidelehed, projektide aruanded
SO3	R.3.13	Nende osalejate arv, kes teatavad kolm kuud pärast koolituse läbimist, et nad kasutavad koolituse käigus omandatud oskusi ja pädevust	Arv	0	Osakaal	2021	941	Arv	Koolitustel osalejate tagasisidelehed, projektide aruanded

2.3.3. Programmile eraldatud vahendite (EL) esialgne jaotus sekkumise liigi kaupa

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõige 5, AMIFi määruse artikli 16 lõige 12, ISFi määruse artikli 13 lõige 12 või BMVI määruse artikli 13 lõige 18

Tabel 9. Esialgne jaotus

Erieesmärk	Sekkumise liik	Kood	Esialgne summa (eurodes)
SO3	IKT-süsteemid, koostalitlusvõime, andmekvaliteet (välja arvatud seadmed)	001	1 117 500
SO3	Võrgustikud, tippkeskused, koostööstruktuurid, ühismeetmed ja -operatsioonid	002	0
SO3	Ühised uurimisrühmad või muud ühisoperatsioonid	003	0
SO3	Ekspertide lähetamine või kasutamine	004	0
SO3	Koolitus	005	2 667 369,9
SO3	Parimate tavade vahetamine, õpikojad, konverentsid, üritused, teadlikkuse suurendamise kampaaniad, teavitusmeetmed	006	562 500
SO3	Uuringud, katseprojektid, riskide hindamine	007	750 000
SO3	Seadmed	008	8 066 566,5
SO3	Transpordivahendid	009	0
SO3	Hooned, rajatised	010	0
SO3	Teadusprojektide rakendamine või muud järelmeetmed	011	0

2.4. Tehniline abi

2.4.1. Kirjeldus

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt f, artikli 36 lõige 5 ja artikkel 95

ISFi rakenduskavas seatud eesmärkide ja näitajate saavutamiseks peab olema piisavalt vahendeid.

Ühissätete määruse artikli 36 lõike 5 alusel eraldatavat tehnilist abi kasutatakse:

- programmitöö ettevalmistamiseks, rakendamiseks, seireks ja kontrolliks;
- suutlikkuse suurendamiseks;
- hindamiseks ja uuringuteks, andmete kogumiseks;
- teavitus- ja teavitamistegevusteks.

Ettevalmistamine, rakendamine, seire ja kontroll

Tehnilist abi kasutavad korraldusasutuse ja auditeerimisasutuse pädevad ametnikud. Siseministeeriumis töötab kuni kümme korraldusasutuse ametnikku, kes vastutavad AMIFi, ISFi ja BMVI vahendite kasutamise eest, ja kaks auditeerimisasutuse audiitorit. Tehnilist abi kasutatakse korraldusasutuse ja auditeerimisasutuse personalikuludeks, koolituseks, seminaridel ja kohtumistel osalemiseks jne.

Suutlikkuse suurendamine

Et taotlejad ja toetusesaajad saaksid projekte koostada ja ellu viia, on vaja neid nõustada ja jagada parimaid tavasid. Seepärast tagab korraldusasutus tehnilise abiga ka taotlejate ja toetusesaajate pideva koolituse, nõustamise ja juhendamise BMVI rahastuse kasutamise vallas, sh suurendades teadlikkust põhiõiguste kaitsest ja võrdse kohtlemise tagamisest.

Taotlejate ja toetusesaajate koormuse vähendamiseks kasutatakse tehnilist abi uute IT-lahenduste jaoks, mille kaudu hakkab käima taotlemine, aruandlus ja kulude hüvitamine. Infosüsteem e-SFOS ehk toetuse haldamise register võetakse kasutusele selleks, et lihtsustada tehnilisi menetlusi, vähendada taotlejate, toetusesaajate ja haldusasutuste töökoormust ning aidata seega rohkem kaasa sisulistele tegevustele. E-rakendustes kasutatakse nii palju kui võimalik ühekordse sisestamise põhimõtet. Lisaks võimaldab infosüsteem korraldusasutusel jälgida tulemuste saavutamist, kulukohustuste ja väljamaksete edenemist, auditite mahtu ja tulemusi, haldus-, finants- ja kohapealseid kontrole, eeskirjade eiramist ning tagasinõudeid.

Hindamine ja uuringud, andmete kogumine

Oluline on tagada eesmärkide õigeaegne täitmine ja vahendite tõhus kasutamine. Seetõttu on nähtud ette kaks hindamist: vahehindamine 2024. aastal ja lõpphindamine 2030. aastal. Vajaduse korral kasutatakse tehnilist abi ka lisauuringuteks ja andmete kogumiseks.

Teave ja teavitamine

Tehnilist abi kasutatakse ka teavitamistegevusteks (vt punkt 7).

Ühissätete määruse artiklis 37 sätestatud tehnilist abi ei ole plaanis kasutada.

2.4.2. Tehnilise abi esialgne jaotus vastavalt artikli 36 lõikele 5 ja artiklile 37

Tabel 10. Esialgne jaotus

Sekkumise liik	Kood	Esialgne summa (eurodes)
Teave ja teavitamine	001	17 515,71
Ettevalmistamine, rakendamine, seire ja kontroll	002	1 488 835,21
Hindamine ja uuringud, andmete kogumine	003	122 609,96
Suutlikkuse suurendamine	004	122 609,96

3. Rahastamiskava

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt g

Tabel 12. Kõik rahalised eraldised fondide ja liikmesriigi osaluste kaupa

Erieesmärk	Meetme liik	Liidu toetuse arvutamise alus (kogusumma või avalik sektor)	Liidu osalus (a)	Liikmesriigi osalus (b)=(c)+(d)	Liikmesriigi osaluse esialgne jaotus		Kokku e=(a)+(b)	Kaasrahastamis-määr (f)=(a)/(e)
					avalik c)	era-sektor d)		
Erieesmärk 1	Tavategevused	kogusumma	4 481 105,86	1 493 701,95	1 493 701,95	0	5 974 807,81	75
	Lisa IV tegevused	kogusumma	5 501 636,25 -	1 833 878,75	1 833 878,75	0	7 335 515,00	75
	Tegevustoetus	kogusumma	4 288 767,75	1 429 589,25	1 429 589,25	0	5 718 357,00	75
Erieesmärk 1 kokku			14 271 509,86	4 757 169,95	4 757 169,95	0	19 028 679,81	
Erieesmärk 2	Tavategevused	kogusumma	1 327 500,00	442 500,00	442 500,00	0	1 770 000,00	75
	Erimeetme projektid	-	429 901,20	47 766,80	47 766,80	0	477 668,00	90
	Lisa IV tegevused	kogusumma	0	0	0	0	0	75

Erieesmärk 2 kokku			1 757 401,20	490 266,80	490 266,80	0	2 247 668,00	
Erieesmärk 3	Tavategevused	kogusumma	9 922 867,50	3 307 622,50	3 307 622,50	0	13 230 490,00	75
	Erimeetme projektid	-	436 068,90	48 452,10	48 452,10	0	484 521,00	90
	Lisa IV tegevused	kogusumma	1 687 500,00	562 500,00	562 500,00	0	2 250 000,00	75
	Tegevustoetus	kogusumma	1 117 500,00	372 500,00	372 500,00	0	1 490 000,00	75
Erieesmärk 3 kokku			13 163 936,40	4 291 074,60	4 291 074,60	0	17 455 011,00	
Ühissätete määruse artikli 36 lõike 5 kohane tehniline abi		kogusumma	1 751 570,84				1 751 570,84	100
Ühissätete määruse artikli 37 kohane tehniline abi	-	-	-	-	-	-	-	-
Kogusumma			30 944 418,30	9 538 511,35	9 538 511,35	0.00	40 482 929,65	

3.3. Ümberpaigutamised

ISFist teistesse fondidesse ja teistest fondidest ISFi ümberpaigutamist ei plaanita.

Tabel 13. Eelarve jagatud täitmise korras hallatavate fondide vahelised ümberpaigutamised¹

Ümberpaigutatav fond/vahend \ Saaja fond/vahend	AMIF	ISF	BMVI	ERF	ESF+	Ühtekuuluvusfond	EMKVF	Kokku
AMIF		-	-	-	-	-	-	-
ISF	-		-	-	-	-	-	-
BMVI	-	-		-	-	-	-	-
Kokku	-	-	-	-	-	-	-	-

4. Eeltingimused

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt i

Tabel 14. Horisontaalsed eeltingimused

Eeltingimus	Eeltingimuse täitmine	Kriteeriumid	Kriteeriumide täitmine	Viide asjakohastele dokumentidele	Põhjendus

¹ Kõikide programmitöö perioodil tehtavate ümberpaigutamiste kumulatiivsed summad.

Tõhusad järelevalve-mehhanismid riigihangete jaoks	JAH	Kehtestatud on järelevalvemehhanismid, mis hõlmavad kõiki riigihankelepinguid ja nende hankeid fondidest, kooskõlas ELi hankeõigusega. Selleks on vaja järgmist: 1. meetmed, mis tagavad tõhusate ja usaldusväärsete andmete kogumise riigihankemenetluste kohta, mis ületavad ELi lävendeid, kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artiklitest 83 ja 84 ning direktiivi 2014/25/EL artiklitest 99 ja 100 tuleneva aruandlus-kohustusega; 2. meetmed andmete tagamiseks vähemalt järgmiste aspektide jaoks: a. konkurentsi kvaliteet ja intensiivsus: võitnud pakkujate nimed, esialgne pakkujate arv ja lepinguline maksumus;	1. JAH 2. JAH 3. JAH 4. JAH 5. JAH	Riigihangete register (https://riigihanked.riik.ee) Riigihangete seadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/13032019145?leiaKehtiv) Konkurentsiseadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/102062021018?leiaKehtiv) Rahandusministeeriumi info (https://www.fin.ee/riigihanked-riigiabi-osalused-kinnisvara/riigihanked)	1. Kõik ELi hankeõiguse kohaselt riiklikku lävendit ületavad riigihankelepingud ja nende hanked fondidest avaldatakse ja teostatakse e-riigihangete keskportaalis „Riigihangete register“ (https://riigihanked.riik.ee), mida haldab Rahandusministeerium. Riigihangete seaduse kohaselt vastutab Rahandusministeerium järelevalve, aruandluse ja nõustamise eest vastavalt direktiivi 2014/24/EL artiklitele 83 ja 84 ning direktiivi 2014/25/EL artiklitele 99 ja 100. Järelevalve ja aruandlus põhinevad keskest riigihangete registrist hangitud andmetel. 2. a. Võitnud pakkujate nimed, esialgne pakkujate arv ja lepinguline maksumus avaldatakse riigihangete registris lepingu sõlmimise teatena komisjoni 23 septembri 2019. aasta rakendusmääruse (EL) 2019/1780 alusel. 2. b. Hankija kohustus on pärast hanke lõpuleviimist avaldada täidetud lepingust tulenev teave lõpliku hinna kohta riigihangete registris. Teave VKEde kui otsepakkujate osalemise kohta avaldatakse registris lepingu sõlmimise teates – 100% e-hankeid teostatakse keskses hankeregistris. 3. Järelevalve (seire) ja analüüsi eest vastutav asutus on Rahandusministeerium. Järelevalvega seotud kohustused on sätestatud riigihangete seaduses. Järelevalve eest vastutavad neli inimest ja riigihangete andmete üldanalüüsi eest üks inimene. 4. Riigihangete statistika ja ülevaade on avaldatud Rahandusministeeriumi veebilehel (https://fin.ee/riigihanked-riigiabi-osalused/riigihanked). 5. Riigihangete seaduses on säte, et kui järelevalve käigus teatavaks saanud asjaolud võivad anda aluse süüteoaktluseks, mis ei ole riigihangete seaduse §-des 213–215 sätestatud väärteona, või asjaoludel on võimaliku korruptsioonijuhtumi tunnused, teavitab Rahandusministeerium uurimisasutust või prokuratuuri talle teadaolevatest asjaoludest. Konkurentsiamet on selles tähenduses ka uurimisasutus ja pädev asutus konkurentsiseaduse (vt § 54) järgimise üle järelevalve teostamisel, keda tuleb teavitada

		b. teave lõpliku hinna kohta pärast valituks osutumist ja VKEde kui otsepakkujate osalemise kohta, kui sellist teavet pakuvad riiklikud süsteemid; 3. meetmed pädevate riigiasutuste jaoks andmeseire ja -analüüsi tagamiseks kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artikli 83 lõikega 2 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 99 lõikega 2; 4. analüüsitulemuste üldsusele kättesaadavaks tegemise kord kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artikli 83 lõikega 3 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 99 lõikega 3; 5. meetmed tagamaks, et kogu teave, mis viitab võimalikule pakkumis-mahhinatsioonile, edastatakse pädevatele riigiasutustele kooskõlas direktiivi			rikkumistest. Rahandusministeeriumi veebilehel on info, et ettevõtjate võimaliku konkurentsi kahjustava koostöö kahtluse korral tuleb teavitada Konkurentsiametit.

		2014/24/EL artikli 83 lõikega 2 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 99 lõikega 2.			
Euroopa Liidu põhiõiguste harta tõhus kohaldamine ja rakendamine	JAH	Et tagada Euroopa Liidu põhiõiguste harta järgimine, on olemas tõhusad mehhanismid, mis hõlmavad järgmist: 1. kord, mis tagab fondidest toetatavate programmide vastavuse ja nende rakendamise harta asjakohaste sätete kohaselt; 2. kord anda seirekomisjonile aru juhtumitest, mis on seotud fondide toetatavate tegevuste mittevastavusega hartaga.	1. JAH 2. JAH	Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seadus ÜSS 2021-2027 (jõustunud 21.03.2022) https://www.riigiteataja.ee/akt/130062023056?leiaKehtiv ÜRO ühine põhidokument, mis on osa osalisriikide aruannetest – Eesti https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=HRI%2fCOR.E%2fEST%2f2015&Lang=en Eesti 2035 https://valitsus.ee/strateegia-eesti-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia/materjalid/materjalid Soolise võrdõiguslikkuse seadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/126042013009?leiaKehtiv)	1. Eestis on siseriikliku õiguse ja rahvusvaheliste lepingutega loodud mehhanism harta järgimiseks, sh jaotis I (väärikus, § 1-5) EV põhiseadus (PS) § 10, 17, 18, 20, 29. Jaotis II (vabadused, § 6-19) PS § 20, 26, 27, 29, 31, 32, 36-38, 40, 41, 43, 47, Isikuandmete kaitse seaduse ja Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadusega. Jaotis III (võrdsus, § 20-26) PS § 12 ja 28, võrdse kohtlemise seaduse, soolise võrdõiguslikkuse seadusega. Jaotis IV (solidaarsus, § 27-38), PS § 27-29, Töölepinguseadus. Jaotis V (kodanike õigused, §39-46), PS § 3, 12, 34, 44, 46, Haldusmenetluse seadus. ÜSS 2021-2027 § 7 (3) järgi rakendusasutus koordineerib ja seirab keskselt oma valdkonnas toetustega strateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõtete hoidmisele (sh harta väärtused) ja sihtide saavutamisele kaasaitamist. Hartaga kooskõla nõue on läbivates projektivalikukriteeriumides. Korraldusasutus ja võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus tagavad koolitused EL põhiõiguste harta nõuetega arvestamiseks. 2. Seirekomisjoni kuuluvad partnerid, kes jälgivad harta täitmist ning kelle ülesanne on esitada oma valdkonna konsolideeritud visioon ja vajaduse korral probleemid seirekomisjonile (nt soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik, Eesti Puuetega Inimeste Koda ning õiguskantsler). Seirekomisjoni päevakorda lisatakse punkt harta täitmist jälgiva partneri ettepanekul. · Kõigil komisjoni liikmetel on võimalik avada arutelu jooksvalt või lisada arutelupunktid seirekomisjoni koosoleku päevakorda, kui peaks ilmnema juhtum, mille puhul ei vasta ISFist toetatav tegevus ELi põhiõiguste hartale, sh mis tahes kahtluse korral, et hoolimata

				Võrdse kohtlemise seadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/106072012022?leiaKehtiv) Õiguskantsler (https://www.oiguskantsler.ee/et) Lasteombudsman (https://www.oiguskantsler.ee/et/laste-ja-noorte-%C3%B5igused) Seirekomisjoni koosseis ja liikmed https://siseministeerium.ee/seirekomisjon	kõigist kehtivatest menetlusnõuetest võib esineda harta mittejärgimist.
Puuetega inimeste õiguste konventsiooni (PIK) kohaldamine ja rakendamine kooskõlas nõukogu otsusega 2010/48/EÜ	JAH	Et tagada puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamine, on olemas riiklik raamistik, mis hõlmab järgmist: mõõdetavate tulemustega eesmärgid, andmekogumise ja -seire mehhanismid; meetmed, et tagada ligipääsetavuspoliitika, õigusaktide ja standardite nõuetekohane arvessevõtmine programmide	1. JAH 2. JAH 3. JAH	1. Heaolu arengukava 2023-2030 (https://www.sm.ee/et/heaolu-arengukava-2023-2030) Strateegia „Eesti 2035“ (https://valitsus.ee/strateegia-eesti-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia/materjalid) 2. Ligipääsetavuse rakkerühm (https://www.riigikantselei.ee/ligipaasetavus) TTJA (https://www.ttja.ee/ariklient/ehitised-ehitamine/ligipaasetavus)	1. Puuetega inimeste õiguste kaitse tagamine on jagatud eri strateegiatega. Puuetega inimeste õiguste kaitse poliitika strateegia on seatud „Heaolu arengukavas 2023–2030“. Sihtrühma ees seisvaid probleeme, poliitikameetmeid ja asjakohaseid näitajaid on kirjeldatud sama arengukava programmides. Samuti katab PIK nõudeid strateegia „Eesti 2035“. Statistikat puudega inimeste olukorrast kogub Statistikaamet Eesti sotsiaaluuringu, Eesti tööjõu-uuringu, tööelu uuringu ja leibkonna eelarve uuringu kaudu ning asjakohaste tervise-, vananemis- ja pensioniteemaliste uuringutega. Sotsiaalministeerium avaldab regulaarset sotsiaalhoolekande statistikat ja vajaduse korral teeb konkreetseid uuringuid. 2. Ligipääsetavus on „Eesti 2035“ strateegiline siht ja aluspõhimõte PIK artikli 9 tähenduses. Tervikliku ligipääsetavuspoliitika väljatöötamiseks lõi Vabariigi Valitsus 2019. aastal ligipääsetavuse rakkerühma. Võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus annab korraldus- ja rakendusastutestele ning toetuse taotlejatele/saajatele ligipääsetavuse ja võrdsete võimaluste

		väljatöötamisel ja rakendamisel; 3. meetmed, mille kohaselt antakse seirekomisjonile aru juhtumitest, mille puhul ei vasta fondidest toetatav tegevus ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonile, ning kõnealust konventsiooni käsitletavatest kaebustest, mis on esitatud artikli 69 lõikes 7 ette nähtud korra kohaselt.	Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele (https://www.riigiteataja.ee/akt/131052018055) Nõuded eluruumile (https://www.riigiteataja.ee/akt/103072015034?leiaKehtiv) 3. Puuetega inimeste nõukoda (https://www.oiguskantsler.ee/et/puuetega-inimeste-n%C3%B5ukoda) Õiguskantsler (https://www.oiguskantsler.ee/) Õiguskantsleri seadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/%C3%95KS)	kohta nõu ning kooskõlastab meetmepõhiseid õigusakte. 2018. aastal jõustusid määrused „Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele“ ja „Eluruumile esitatavad nõuded“. Alates 1. jaanuarist 2019 teostab määruste kohaldamise üle riiklikku järelevalvet Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet. TTJA teostab järelevalvet füüsilise keskkonna ligipääsetavuse üle ning on kavandatud ka teostama järelevalvet EL Ligipääsetavuse direktiivi (EL) 2019/882 üle. Võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus kontrollib, et Eesti seadusi ÜRO PIK valguses täidetak kõikil tasanditel EL meetmete rakendamisel. 3. Alates 1. jaanuarist 2019 täidab õiguskantsler puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamise edendamise, kaitse ja seire ülesandeid. 2019. aastal moodustati õiguskantsleri juurde puuetega inimeste nõukoda, mille eesmärk on nõustada õiguskantslerit puuetega inimeste õiguste edendamise, kaitse ja järelevalve teemal. Nõukoda on moodustatud ÜRO PIK artikli 33 lõike 3 alusel. ISFi projektide puhul on arutelude kontaktpunkt seirekomisjon, mis koosneb asjaomastest katusorganisatsioonidest ja vajaduse korral laiendab Siseministeerium partnerite nimekirja. Seirekomisjoni koostumisele on kaasatud Eesti Puuetega Inimeste Koda, õiguskantsler ning soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik. Seirekomisjoni tööprotseduuride kohaselt, mis kinnitati seirekomisjoni 25.10.2022 koosolekul, annab õiguskantsleri esindaja vajadusel seirekomisjoni koosolekul ülevaate esitatud kaebustest, mille puhul ei vasta fondidest toetatav tegevus ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonile. Seirekomisjoni liige (nt EPIK, soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik) võib teha seirekomisjoni esimehele põhjendatud ettepaneku seirekomisjoni kokkukutsumiseks või esitada täiendava päevakorra punkti ettepaneku kui peaks ilmne

					juhtum, mille puhul ei vasta fondidest toetatav tegevus ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonile.

5. Programmi haldavad asutused

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt k ning artiklid 71 ja 84

Tabel 15. Programmi haldavad asutused

	Asutuse nimetus	Kontaktisiku nimi ja ametikoht	E-post
Korraldusasutus	Siseministeerium	Tarmo Miilits, kantsler	info@siseministeerium.ee
Auditeerimisasutus	Siseministeerium	Tarmo Olgo, siseauditi osakonna juhataja	tarmo.olgo@siseministeerium.ee
Asutus, kellele laekuvad komisjoni maksed	Rahandusministeerium	Marge Kaljas, riigikassa osakonna nõunik	marge.kaljas@fin.ee

6. Partnerlus

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt h

ISFi rakenduskava koostamine põhineb avatusel. Eesti sisejulgeolekupoliitika praeguste ja tulevaste katsumuste väljaselgitamiseks ja lahenduste pakkumiseks kaasati kõik asjaomased sidusrühmad.   ELi vahendite kavandamiseks ei ole eraldi protsessi. Planeerimine on allikaneutraalne. Riiklike vajaduste ja nende rahastamise strateegiline planeerimine toimub keskselt (sh partnerite ja sidusrühmade kaasamine).   ELi eelarveperioodi 2021–2027 on kavandatud käsikäes pikaajalise riikliku katusstrateegia „Eesti 2035“ ja STAKi koostamisega. Ülevaate strateegiate koostamisest leiab veebilehtedelt https://valitsus.ee/strateegia-est-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia ja https://siseministeerium.ee/ministeerium-ja-kontaktid/kaasamine-osalemine/siseturvalisuse-arengukava-2020-2030.   Protsess algas 2018. aasta kevadel. 2018. aasta lõpus ja 2019. aasta alguses konsulteeriti teiste ministeeriumide ja katusorganisatsioonidega. Lisaks peeti arutelusid kõigis maakondades. Aruteludele kutsuti maakondlikud turvalisuse nõukogud, muud maakondade turvalisusega seotud institutsioonid, huvirühmad ja kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajad, linna- ja vallajuhid ning maakonna arenduskeskused. Aruteludest tehti kokkuvõtte ja neid kasutati STAK 2020–2030 koostamisel.   Arengukava esitati avalikuks aruteluks spetsiaalse veebiplatvormi kaudu. Sama süsteemi kasutati, et saada kõigi ministeeriumide ja Riigikantselei heakskiit ning Eesti Linnade ja Omavalitsuste Liidu arvamus.   See, kuidas strateegiates seatud eesmärkide saavutamist rahastatakse, otsustatakse iga-aastaselt riigieelarve arutelul, mis tagab koostöö riiklike ja muude vahenditega ning võimaldab vältida topeltrahastamist.

STAKi rakendamist jälgib valdkondlik komitee, mis koosneb asjaomaste asutuste ja partnerite esindajatest.

Et BMVI, ISFi ja AMIFI rakendamist jälgida, on loodud ühine seirekomisjon. See koosneb samadest osalejatest, kes on STAKi valdkondlike komiteede liikmed. Lisaks on hõlmatud sotsiaalse kaasatuse, põhiõiguste, puuetega inimeste õiguste, soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise edendamise eest vastutavad asutused.

7. Teabevahetus ja nähtavus

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt j

ELi fondidest teavitamise eesmärk on tagada avatud ja asjakohase teabevahetuse kaudu avalikkuse teadlikkus ELi toetusest.

Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi *RTK*) on loonud ühtse veebiportaali, mis võimaldab juurdepääsu kõigile ühissätete määrusega hõlmatud programmidele. Veebiportaal tehakse kättesaadavaks ka inglise ja vene keeles, kuna uuringud näitavad, et vene keelt kõnelev elanikkond on toetusmeetmetest vähem teadlik.

Et tagada rakenduskava elluviimise läbipaistvus, on Siseministeerium loonud siseturvalisuspoliitika fondidele pühendatud veebilehe, kus avaldatakse rakenduskava eesmärgid, tegevused ja tulemused.

Ühtne veebiportaal ja siseturvalisuspoliitika fondide veebileht vastab WCAG 2.0 AA juurdepääsetavuse suunistele. See tähendab, et on rakendatud tehnilisi lahendusi ja sisuloome põhimõtteid, mis aitavad kasutada veebilehte nägemis-, kuulmis-, füüsilise, kõne-, kognitiivse, keele-, õppimis- ja neuroloogilise puudega inimestel.

Siseturvalisuspoliitika fondide taotlusvoorude ja projektide tulemuste edastamiseks kasutatakse ka sotsiaalmeediat.

RTK teabevahetuskoordinaator juhib ELi fondide riiklikku kommunikatsioonivõrgustikku. Siseministeeriumis nimetatakse siseturvalisuspoliitika fondide kommunikatsiooniametnik.

Kommunikatsioonitegevusteks kasutatakse tehnilist abi.

Näitajad

1. Audiolugude jutustamine viie taskuringhäälingu kaudu, et suurendada teadlikkust projektidest, mida rahastatakse siseturvalisuspoliitika fondidest. Netisaated on osa Siseministeeriumi avaldatud regulaarsetest netisaadetest.
2. Vähemalt neli olulist teavitustegevust, et tutvustada saavutusi sihtrühmale.
3. Digitaalse meediasisu, sealhulgas visuaalsisu, näiteks illustatsioonide ja videomaterjalide loomine vähemalt neli korda. Kogu avalikustatav meediasisu on esitatud ja kättesaadav ligipääsetaval moel. Sõltuvalt digitaalse meediasisu olemusest

kasutatakse teabe edastamiseks kirjeldustõlget, sisule lisatakse subtiitrid ja/või viipetõlge.

Eesti siseturvalisuspoliitika fondide jaoks sotsiaalmeediakanalite (nt Facebook ja Youtube) kasutamine, et jõuda laiemale publikuni. Sisu loomine ja ristviitamine sotsiaalmeediakontodel.

Lisa: Teemaatiline rahastu

Erieesmärk	Liik	EL toetus	Tegevuse kirjeldus
2.Piiriülene koostöö	Erimeede	429 901,2	Erimeetme EMPACT eesmärk on töötada välja terviklikud ja pikaajalised tegevused ja meetmed, mis on sätestatud tegevuskavades ning ühe või mitme horisontaalse strateegilise eesmärgi rakendamine EMPACTi mitmeaastases strateegilises kavas, mis on kavandatud EMPACTi tsükli 2022-2025 jaoks (viide: nõukogu 23. juuni 2021. aasta dokument 10109/21). ISF/2022/SA/2.2/012 EMPACT 54 000 eurot - Hispaania viib ellu projekti "CCH - EUROOPA ühine uurimisrühm Costa del Sol'is", mis on peamiselt seotud EMPACT narkokuritegudega, kuid ka EMPACTi kõrge riskiga kriminaalvõrgustikega, mis hõlmab strateegilisi eesmärke nr 1, 2, 3, 4 ja 8. Projekti partneriteks on Hispaania, Bulgaaria, Eesti, Soome, Prantsusmaa, Holland, Leedu, Läti, Poola, Portugal, Rumeenia, Rootsi, Sloveenia, Taani, Islandi, Norra, Serbia, Suurbritannia, USA, Frontex ja Europol. Pilooprojekti eesmärk on luua Euroopa uurimisrühm Hispaania piirkonnas Costa del Sol, et töötada välja ja rakendada ühine uurimis- ja tegevusstrateegia peamiste kuritegelike ühenduste vastu, mis mõjutavad ELi liikmesriike kõnealuselt piirkonnast. Uurimisühma tegevus on suunatud eelkõige raskete kuritegude ja nendega seotud organiseeritud kuritegelike võrgustike tuvastamisele, uurimisele ja hävitamisele. Tegevused toimuvad vastavalt ELi liikmesriikide ja Europoli poolt ühiselt välja töötatud töökorrale. ISF/2022/SA/2.2/001 EMPACT 375 901,2 eurot - Eesti viib ellu projekti "Aktsiisikuritegude vastu võitlemine Balti regioonis", mis on seotud EMPACTi aktsiisipettustega ning hõlmab strateegilisi eesmärke nr 2, 3, 4 ja 6. Projektis osalevad Eesti, Leedu ja Läti. Projekti juhib Eesti Maksu- ja Tolliamet. Projekti eesmärk on vähendada aktsiisikuritegevust ja aktsiisimaksude erinevust Balti regioonis ja ELis tervikuna, suurendades osalevate ametiasutuste tõhusust ja suutlikkust võitluses varimajandusega (ebaseaduslik tubakas, kütus, alkohol).
3.Kuritegevuse ennetamine ja sellega võitlemine	Erimeede	436 068,9	ISF/2022/SA/3.3.1/002 THB 436 068,9 eurot – Euroopa Parlamendi ja nõukogi direktiivi 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset ja Inimkaubanduse vastu võitlemise ELi strateegia 2021-2025 rakendamise raames on käesoleva erimeetme eesmärk pakkuda abi ja tugiteenuseid inimkaubanduse ohvritele, kellel on ELi liikmesriigi kodakondsus või kel on pikaajaline elamisloa ühes sisejulgeolekufondis osalevas ELi liikmesriigis.

			Eesti viib läbi riikliku projekti "Koostöövõime arendamine inimkaubanduse ohvrite tuvastamiseks ja abistamiseks Eestis". Projekti eesmärk on parandada spetsialistide ja vabatahtlike pädevust haavatavate isikute ja võimalike inimkaubanduse ohvrite tuvastamisel.
Tehniline abi		51 958,2	